

EUROBAROMETER 68

DE PUBLIEKE OPINIE IN DE EUROPESE UNIE

HERFST 2007

NATIONAAL RAPPORT

NEDERLAND

Het onderzoek is opgedragen en gecoördineerd door het Directoraat Generaal Pers en Communicatie.

Dit rapport is geschreven voor de vertegenwoordigers van de Europese Commissie in Nederland door TNS NIPO.

Dit document vertegenwoordigt niet de visie van de Europese Commissie.

Inhoud

	Introductie	1
1	Nederlandse context	3
1.1	Situatie in Nederland	3
1.2	Nederland ten opzichte van andere landen	4
1.3	Belangrijkste onderwerpen Nederland	5
1.3.1	Nederlanders in vergelijking met andere landen	5
1.3.2	Nederland in vergelijking met vorige meting	5
1.4	Verwachtingen toekomst	7
1.5	Vertrouwen in Nederlandse maatschappelijke instellingen	9
2	De Europese Unie: kennis, houding en betekenis	12
2.1	Kennis van de Europese Unie	12
2.2	Houding ten opzichte van de Europese Unie	14
2.3	Betekenis van het lidmaatschap van de Europese Unie	16
2.4	Niveau van besluitvorming: nationaal vs. Europees	18
3	Europa in het nieuws	20
3.1	Vertrouwen in de verschillende media	20
3.2	Omvang Europees debat in de media	21
3.3	Toonzetting Europees debat in de media	22
4	Samenvatting en conclusies	25
	Bijlagen	
1	Technische specificaties	
	Inhoud figuren en tabellen	
1	<i>Belangrijkste zaken die volgens burgers in Nederland spelen</i>	5
2	<i>Belangrijkste zaken in vergelijking met de lentemeting</i>	6
3	<i>Positiefste EU-burgers wat betreft koers van het land</i>	8
4	<i>Vertrouwen in politieke partijen</i>	9
5	<i>Vertrouwen in de regering</i>	10
6	<i>Vertrouwen in parlement</i>	11
7	<i>Laagste vertrouwen in nationale parlementen in Europa</i>	11
8	<i>Kennis omtrent werking Europese Unie</i>	12
9	<i>Kennis inzake lidstaten, voorzitterschap en eurozone</i>	13
10	<i>Houding ten opzichte van aspecten van de Europese Unie</i>	15
11	<i>Besluitvorming in nationale of Europese handen?</i>	19
12	<i>Vertrouwen in media</i>	21
13	<i>Aandacht voor de Europese unie in de media</i>	22
14	<i>Hoe wordt de Europese Unie neergezet?</i>	23

Introductie

De Eurobarometer is een groot Europees onderzoek dat, in opdracht van de Europese Commissie, wordt gehouden onder de burgers van de 27 lidstaten van de Europese Unie, de drie kandidaat-lidstaten (Kroatië, Turkije en de Voormalige Joegoslavische Republiek Macedonië) en de Turks-Cypriotische gemeenschap in het gebied dat niet door de regering van de republiek Cyprus wordt gecontroleerd.

De Eurobarometer bestaat sinds 1973 en in deze peilingen wordt ingegaan op de houding van Europeanen tegenover de ontwikkelingen in de Unie in het algemeen en op de houding van de bevolking ten aanzien van de ontwikkelingen in het eigen land.

Dit rapport geeft de bevindingen weer van de Eurobarometer die uitgevoerd is in de maanden september en oktober van 2007. Voor deze meting zijn in totaal 26.768 mensen ondervraagd. De Nederlandse cijfers zijn gebaseerd op 1.005 interviews. Het veldwerk in Nederland heeft plaatsgevonden in de periode van 24 september tot en met 21 oktober. De interviews zijn *face-to-face* afgenomen.

Leeswijzer

Hoofdstuk één gaat in op hoe de Nederlander de huidige situatie in Nederland ervaart en hoe zijn of haar verwachtingen omtrent deze situatie zijn voor de korte en middellange termijn. Deze ervaringen en verwachtingen zullen afgezet worden tegen de ervaringen en verwachtingen van de gemiddelde Europese burger.

Het tweede hoofdstuk behandelt de kennis over, de houding jegens en de betekenis van de Europese Unie. Hoe goed kent de Nederlander de Europese Unie en hoe ervaart hij of zij de werkwijze ervan. Wat betekent het lidmaatschap van de Unie voor Nederlanders? Ten slotte zal er in dit hoofdstuk aandacht besteed worden aan de vraag waar de besluitvorming moet liggen. Moet deze op nationaal niveau gehandhaafd blijven of moet de besluitvorming overgeheveld worden naar Europees niveau?

In hoofdstuk drie wordt ingegaan op de wijze waarop Europa in het nieuws komt. Hoezeer heeft de Nederlander vertrouwen in de verschillende media (televisie, kranten, internet et cetera) en welke mening heeft de Nederlander over de omvang en de toonzetting van het Europees debat in de media?

Ten slotte zal in hoofdstuk vier een samenvatting van de resultaten worden gegeven met de daarbij horende conclusies.

In de bijlagen staan de technische specificaties van dit onderzoek en de vragenlijst waarop de analyse betrekking heeft.

De antwoorden van de Nederlandse respondenten zijn vergeleken met het gemiddelde van de 27 lidstaten van de Europese Unie. Als er sprake is van het EU27-gemiddelde, wordt het gemiddelde van deze lidstaten bedoeld.

De respondenten komen uit verschillende bevolkings-, beroeps- en leeftijdsgroepen en uit verschillende regio's van Nederland, zowel uit een dorp of een stad, hebben uiteenlopende politieke voorkeuren en een gevarieerd opleidingsniveau.

Omdat bij sommige gestelde vragen meerdere antwoorden mogelijk waren, komt het totaalpercentage in voorkomende gevallen uit op meer dan 100%. Soms is het totaal ook lager dan 100%, omdat niet iedereen een antwoord kon of wilde geven. In enkele gevallen veroorzaken afrondingen dat een percentage niet optelt tot exact 100%.

1 Nederlandse context

1.1 Situatie in Nederland

Persoonlijke omstandigheden

Bijna alle Nederlanders zeggen *tevreden* te zijn met het leven dat zij leiden (96%). Iets meer dan de helft van de Nederlanders geeft zelfs aan *zeer tevreden* te zijn met hun leven (52%). Nederlandse jongeren (in de leeftijd van 15 tot en met 24 jaar) zeggen vaker *tevreden* te zijn met hun leven (99%) dan Nederlandse 55-plussers (93%).

De huidige economie

De economie op dit moment wordt door negen op de tien Nederlanders (88%) *goed* genoemd. Opvallend is het dat Nederlanders die de huidige economie pessimistisch inzien, vaker negatief tegenover de euro staan dan Nederlanders die positief zijn over de huidige economische situatie.

Werkgelegenheid in Nederland

Negen op de tien Nederlanders (91%) zijn tevreden over de werkgelegenheidssituatie in Nederland. Ongeveer één op de tien (9%) denkt dat het *slecht* gesteld is met de huidige werkgelegenheid. Nederlanders in de leeftijd van 25 tot en met 39 jaar zeggen vaker dan gemiddeld de werkgelegenheid *goed* te vinden (97%).

Milieuontwikkeling in Nederland

De huidige stand van zaken wat betreft de milieuontwikkeling in Nederland wordt door bijna zes op de tien Nederlanders (57%) *goed* genoemd. Vier op de tien Nederlanders (40%) zijn daarentegen niet zo optimistisch over de huidige stand van zaken wat betreft de milieuontwikkeling.

Sociale zekerheidsstelsel in Nederland

Driekwart van de Nederlanders (76%) zegt het sociale zekerheidsstelsel in Nederland *goed* te vinden. Ruim twee op de tien (22%) zijn van mening dat deze stand van zaken *slecht* is. Mannen zijn vaker dan vrouwen van mening dat het momenteel goed gesteld is met het sociale zekerheidsstelsel in Nederland (82% van de mannen tegen 72% van de vrouwen).

Tegenstanders van de euro zijn opnieuw pessimistischer dan de voorstanders van de Europese munt op dit gebied. Bijna vier op de tien sceptici wat betreft de euro (38%) zijn van mening dat het momenteel slecht gesteld is met het sociale zekerheidsstelsel, tegen 18% van de voorstanders van de euro.

1.2 Nederland ten opzichte van andere landen

De huidige economie

Zoals gezegd wordt de huidige economie door ongeveer negen op de tien Nederlanders (88%) *goed* genoemd. Dit is aanzienlijk hoger dan het gemiddelde van de 27 lidstaten (48%). Nederland is na Finland (91%) en Denemarken (97%) het land met de meest tevreden inwoners. Het minst tevreden zijn de inwoners van Hongarije (8% van de Hongaren zegt de nationale economie *goed* te vinden).

Werkgelegenheid

Nederlanders zijn een stuk positiever wat betreft de werkgelegenheid dan de gemiddelde Europeaan (91% tegen 36%). Opnieuw zijn de inwoners van Denemarken het meest optimistisch (93%).

De Portugezen zien de werkgelegenheidssituatie het meest somber in. Eén op de twintig (5%) noemt deze *goed*. Dit komt overeen met het gegeven dat negen op de tien (89%) Portugezen de economische stand van zaken in hun land *slecht* noemen.

Milieuontwikkeling

Wat betreft de ontwikkeling van het milieu is de helft van de EU-burgers (51%) somber gesteld. Iets minder dan de helft (46%) noemt de huidige stand van zaken wat betreft de milieuontwikkeling echter *goed*. In Nederland ziet men de situatie iets rooskleuriger. Zoals eerder vermeld noemen bijna zes op de tien Nederlanders (57%) de huidige situatie wat betreft de milieuontwikkeling *goed*, terwijl 40% het tegenovergestelde vindt. Het positiefst over de huidige situatie van de milieuontwikkeling zijn de inwoners van Finland (84%) en Oostenrijk (82%). De minste tevredenheid wordt getoond door de Bulgaren (16% noemt de stand van zaken op het gebied de milieuontwikkeling *goed*).

Sociale zekerheidsstelsel

Luxemburgers en Belgen oordelen het positiefst wat betreft het sociale zekerheidsstelsel (84%). Het EU-gemiddelde ligt aanzienlijk lager met 46%. Driekwart van de Nederlanders (76%) is van mening dat het huidige sociale zekerheidsstelsel *goed* is. Hiermee behoort Nederland tot de top-5 van best beoordeelde landen op het gebied van het sociale zekerheidsstelsel.¹

De stand van zaken wat betreft het sociale zekerheidsstelsel wordt het slechtst ervaren door de Bulgaren. Slechts één op de tien inwoners aldaar (10%) noemt deze *goed*.

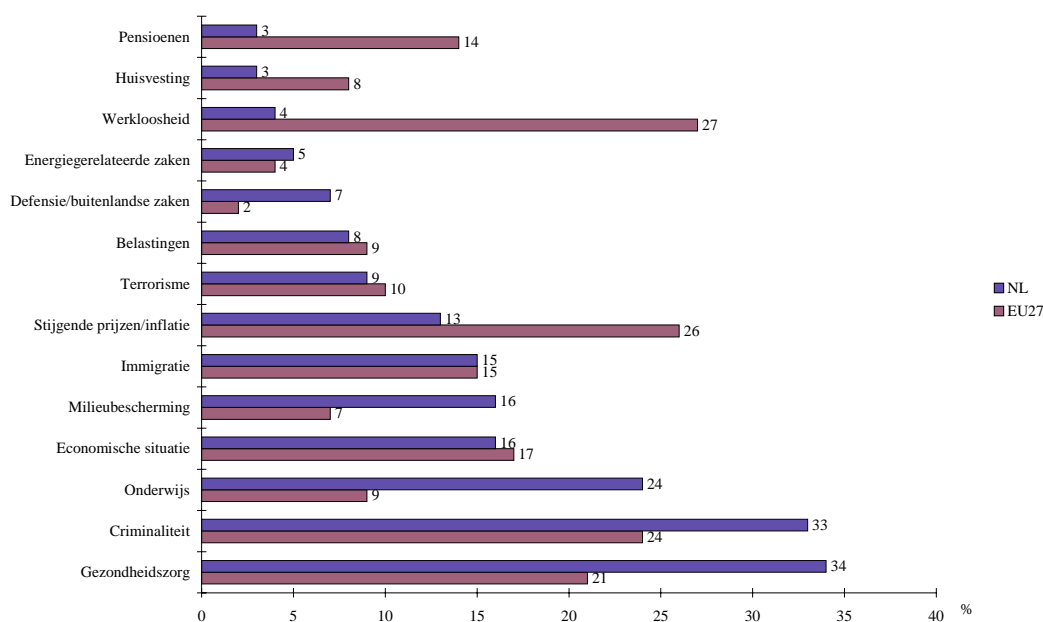
¹ Na Luxemburg, België, Finland en Oostenrijk.

1.3 Belangrijkste onderwerpen Nederland

1.3.1 Nederlanders in vergelijking met andere landen

Volgens Nederlanders zijn gezondheidszorg en criminaliteit momenteel de twee belangrijkste zaken die in Nederland spelen (worden door respectievelijk 34% en 33% van de Nederlanders genoemd). Deze twee zaken worden aanzienlijk vaker genoemd dan alle andere onderwerpen. Volgens een kwart van de Nederlanders is onderwijs het belangrijkste (24%). Energiegerelateerde zaken (5%), werkloosheid (4%), huisvesting (3%) en pensioenen (3%) hebben minder prioriteit.

1 | Belangrijkste zaken die volgens burgers in Nederland spelen



Bron: TNS NIPO, 2007

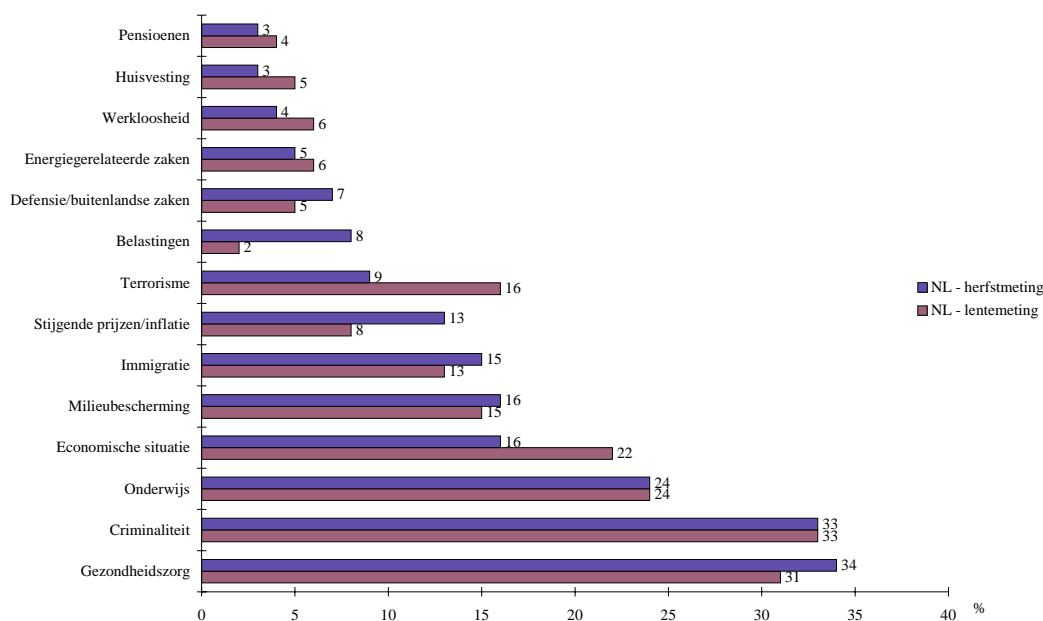
In bovenstaand figuur is goed te zien dat gezondheidszorg en criminaliteit voor de gemiddelde EU-burger minder belangrijk zijn dan voor de Nederlanders. Daarentegen zijn de werkloosheid en de stijgende prijzen/inflatie voor de gemiddelde EU-burger van een veel groter belang dan voor de Nederlanders. Vooral op het gebied van werkloosheid is het verschil erg groot.

1.3.2 Nederland in vergelijking met vorige meting

Wanneer we kijken naar hoe Nederlanders in het voorjaar over deze onderwerpen dachten, zien we een aantal interessante zaken. Zo zijn Nederlanders zaken als terrorisme

(van 16% naar 9%) en de economische situatie (van 22% naar 16%) een stuk minder belangrijk gaan vinden ten opzichte van het voorjaar van 2007. De groeiende economie en de teruglopende werkloosheid zorgen blijkbaar voor optimisme bij de Nederlanders. Daarnaast worden er in Nederland de laatste maanden geen trends of fenomenen waar dreiging vanuit gaat waargenomen. Dit zou de verklaring kunnen zijn voor het feit dat Nederlanders terrorisme een minder belangrijk onderwerp zijn gaan vinden.²

2 | Belangrijkste zaken in vergelijking met de lentemeting



Bron: TNS NIPO, 2007

Onderwerpen die belangrijker zijn geworden ten opzichte van dit voorjaar zijn belastingen (van 2% naar 8%), stijgende prijzen/inflatie (van 8% naar 13%)³ en de gezondheidszorg (van 31% naar 34%).

² Dit beeld komt overeen met de bevindingen van de Nationaal Coördinator Terrorismebestrijding. De NCTb analyseert hoe groot de kans is dat terroristen een aanslag plegen in Nederland. Tot het voorjaar van 2007 was dit niveau 'substantieel', daarna zakte het dreigingsniveau tot 'beperkt'.

³ Dit zou eventueel verklaard kunnen worden door de aanstaande verhogingen van het BTW-tarief en de lagere koopkrachtontwikkeling.

1.4 Verwachtingen toekomst

Leven in het algemeen

Ruim zes op de tien Nederlanders (62%) verwachten in de komende twaalf maanden geen veranderingen te zien in hun leven in het algemeen. Bijna drie op de tien (28%) denken er op vooruit te zullen gaan, en één op de tien (9%) denkt dat hij of zij het over het algemeen minder goed zal hebben. Hiermee wijken de Nederlanders niet veel af van het gemiddelde van de Europese Unie. Ruim de helft van de EU-burgers (54%) denkt namelijk geen veranderingen te zullen zien, terwijl drie op de tien een verbetering voorzien en 13% een verslechtering.

Het meest optimistisch wat betreft de toekomst van het leven in het algemeen zijn de inwoners van Zweden en Roemenië (respectievelijk 42% en 41% zegt beter af te zullen zijn in de komende twaalf maanden). De Hongaren zien de toekomst met het minste vertrouwen tegemoet. Maar liefst 37% van de Hongaren denkt dat hun leven in de komende twaalf maanden slechter zal zijn dan nu het geval is.

De economische situatie

Een kwart van de Nederlanders (24%) voorziet voor de komende twaalf maanden een verslechtering van de economische situatie. Ongeveer twee op de tien (19%) denken juist dat de economische situatie zal verbeteren in het aankomende jaar. De meerderheid (55%) denkt echter dat er geen verandering merkbaar zal zijn.

Ook binnen de EU-lidstaten voorziet een kwart van de bevolking (26%) een verslechtering van de economische situatie. Een bijna even groot deel (24%) denkt daarentegen dat de economische situatie in de komende twaalf maanden zal verbeteren. Maltezers (35%), Roemenen (34%), Turken (33%) en de burgers van de Voormalige Joegoslavische Republiek Macedonië (32%) zien de toekomst wat betreft de economische situatie het rooskleurigst in. Volgens de Cyprioten en Hongaren zullen de komende twaalf maanden juist niet veel goeds brengen als het om de nationale economie gaat (respectievelijk 11% en 13% denkt dat het beter zal worden).

De financiële situatie in het huishouden

Een kwart van de Nederlanders (25%) denkt dat de financiële situatie in het eigen huishouden in de komende twaalf maanden *beter* zal zijn dan nu het geval is. Bijna twee op de tien (18%) denken er op achteruit te zullen gaan en meer dan de helft van de Nederlanders vermoedt dat er in de komende twaalf maanden geen verandering zal zijn in de financiële situatie in het eigen huishouden. Hiermee zit Nederland op het gemiddelde van de 27 lidstaten van de Europese Unie. Landen die aanzienlijk boven het EU27-gemiddelde scoren zijn Roemenië, Zweden, Estland en Cyprus (respectievelijk 39%, 37%, 35% en 34% van de burgers van deze landen denkt dat de financiële situatie van het eigen huishouden in de komende twaalf maanden *beter* zal zijn dan nu het geval is).

De werkgelegenheid

Een derde van de Nederlandse bevolking (33%) is van mening dat de Nederlandse werkgelegenheid in de komende twaalf maanden *beter* zal zijn dan nu het geval is. Ruim

de helft van de Nederlanders denkt dat de werkgelegenheid in ons land het komende jaar gelijk zal blijven en ongeveer één op de acht (13%) denkt dat het minder zal worden.

De gemiddelde EU-burger is somberder gesteld wat betreft de kortetermijnverwachting voor de werkgelegenheid in het eigen land (26% denkt dat het beter zal gaan). Een kwart (25%) denkt dat het slechter met de werkgelegenheid zal gaan in de komende twaalf maanden. Het grootste pessimisme wat betreft de werkgelegenheid is te vinden in Hongarije. Ruim de helft van de Hongaarse burgers (53%) denkt dat het slechter zal gaan in het komende jaar.

De situatie op het eigen werk (loonontwikkeling en baan zekerheid)

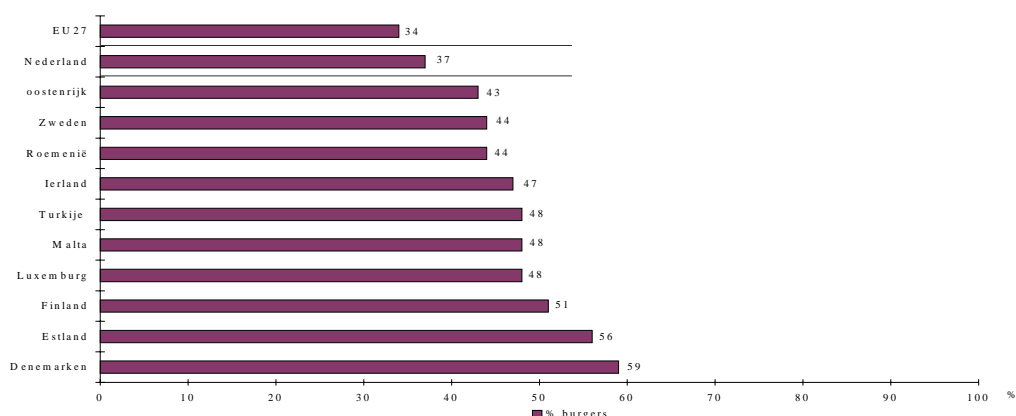
Wat de situatie op het eigen werk betreft zijn Nederlanders iets positiever dan de gemiddelde Europeaan. Een kwart van de Nederlanders (26%) denkt dat deze situatie in de komende twaalf maanden beter zal worden. In Europa zijn gemiddeld ongeveer twee op de tien burgers (22%) deze mening toegedaan. Ongeveer één op de veertien Nederlanders (7%) denkt dat de eigen situatie op het werk slechter zal worden in het komende jaar (EU27-gemiddelde is 8%).

In zowel Estland, Letland als Litouwen denken de inwoners vaker dan gemiddeld dat de eigen situatie op het werk beter zal worden in het aankomende jaar (respectievelijk 29%, 25% en 32%).

De koers van het land

Een derde van de Europeanen (34%) is van mening dat het over het algemeen de *goede* kant opgaat met het land waarin ze woonachtig zijn. Dit is ongeveer vergelijkbaar met Nederland, waar bijna vier op de tien (37%) zeggen dat het de *goede* kant opgaat. Nederlanders zijn in totaliteit wel positiever gestemd over de toekomst van hun land dan de gemiddelde Europeaan. Waar een derde van de Nederlanders (33%) van mening is dat het de *verkeerde* kant opgaat met het land, zeggen vier op de tien Europeanen (41%) dat over hun land.

3 | Positiefste EU-burgers wat betreft koers van het land



Bron: TNS NIPO, 2007

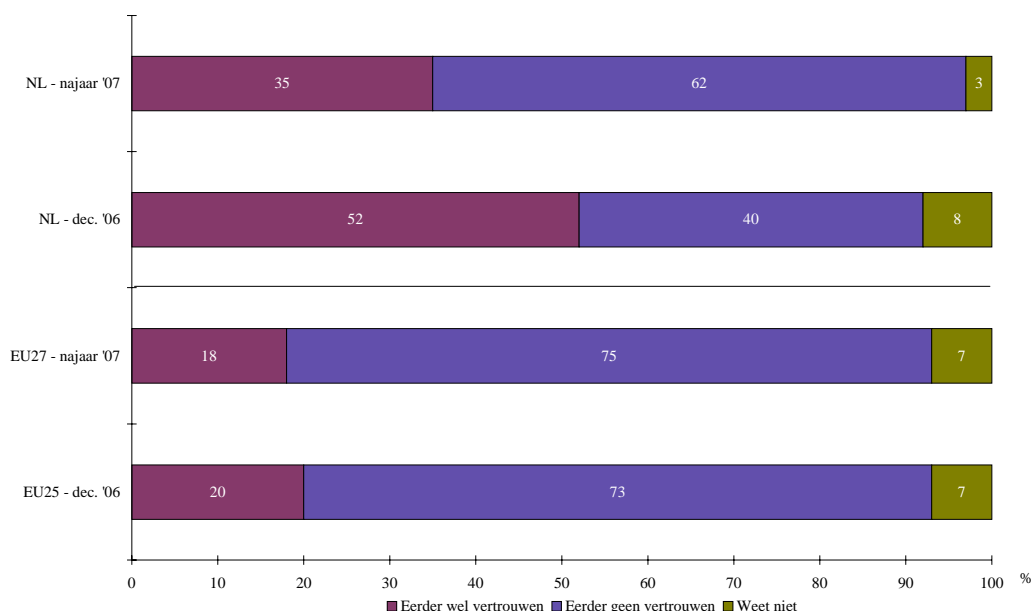
1.5 Vertrouwen in Nederlandse maatschappelijke instellingen

Politieke partijen

Ruim zes op de tien Nederlanders (62%) zeggen *eerder geen vertrouwen* te hebben in de Nederlandse politieke partijen. Ruim een derde van de bevolking (35%) geeft aan *eerder wel vertrouwen* in de partijen te hebben. Driekwart van alle EU-burgers (75%) geeft aan *eerder geen vertrouwen* in de politieke partijen te hebben, en een kleine twee op de tien (18%) hebben dat eerder wel.

Het vertrouwen in politieke partijen in Nederland is aardig gedaald in vergelijking met het einde van vorig jaar. Toen gaf nog de helft van de Nederlanders te kennen *eerder wel vertrouwen* te hebben in de politieke partijen.⁴ In de Europese lidstaten is het vertrouwen in politieke partijen ongeveer gelijk aan vorig jaar (van 20% naar 18%).

4 | Vertrouwen in politieke partijen



Bron: TNS NIPO, 2007

Het minste vertrouwen in politieke partijen is te vinden in de voormalige Oostbloklanden. De inwoners van Bulgarije (7%), Letland (7%), Litouwen (7%), Hongarije (8%), Polen (8%) en ook Kroatië (8%) hebben zeer weinig vertrouwen in de politieke partijen in hun land. Het meeste vertrouwen in politieke partijen is te vinden onder de inwoners van

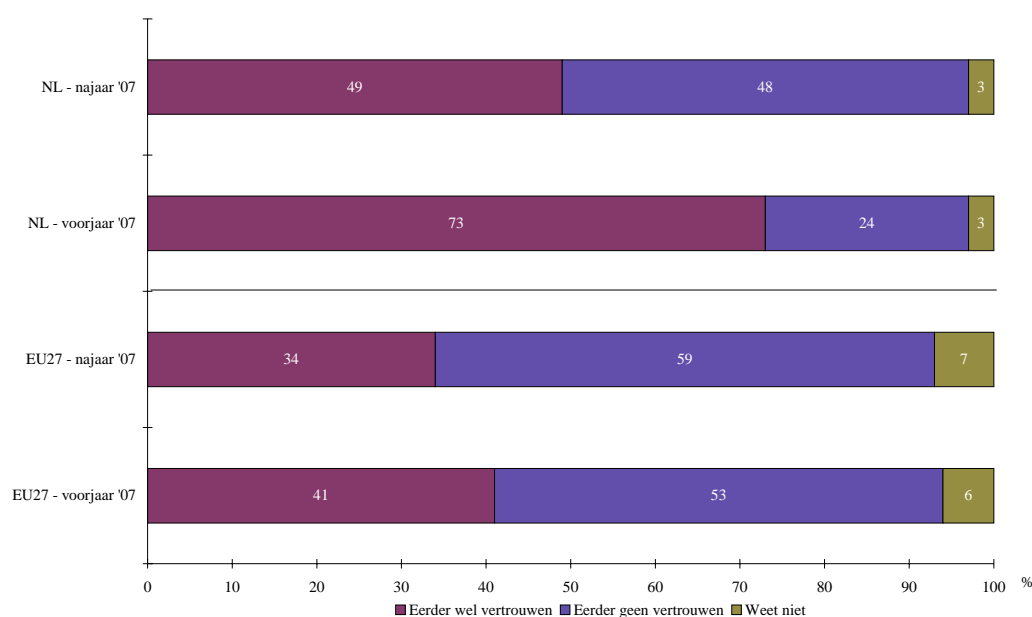
⁴ Hierbij moet worden opgemerkt dat het vertrouwen in politieke partijen in december 2006 uitzonderlijk hoog was. Enkele maanden ervoor (ten tijde van de herfstmeting van de Eurobarometer) was dit vertrouwen op zijn normale niveau. Een verklaring voor het uitzonderlijk hoge vertrouwen in december kan gevonden worden in het feit dat er toentertijd parlementsverkiezingen waren. In een periode van verkiezingen is het politieke bewustzijn bij de kiezers groter. Er worden harde beloftes gemaakt door partijen en de verschillen tussen partijen worden duidelijker, waardoor kiezers een groeiend vertrouwen in die partijen krijgen.

Denemarken (40%), gevolgd door Nederland waar ruim een derde van de inwoners aangeeft *eerder wel vertrouwen* te hebben.

De regering

Het vertrouwen in de Nederlandse regering is ten opzichte van dit voorjaar afgenomen. Gaf in april/mei van dit jaar nog bijna driekwart van de Nederlanders (73%) aan *eerder wel vertrouwen* te hebben in het kabinet, nu is dat nog maar de helft (49%).⁵ Een even groot deel (48%) geeft aan *eerder geen vertrouwen* te hebben in het kabinet.

5 | Vertrouwen in de regering



Bron: TNS NIPO, 2007

Nederlanders hebben echter wel meer vertrouwen in de regering dan de gemiddelde Europeaan (49% tegen 34%). Ook onder de EU-burgers is het vertrouwen in de nationale regering in het afgelopen half jaar afgenomen (41% naar 34%). Het minste vertrouwen is te vinden in Bulgarije (16%), Polen (17%) en Letland (19%).⁶

Het parlement

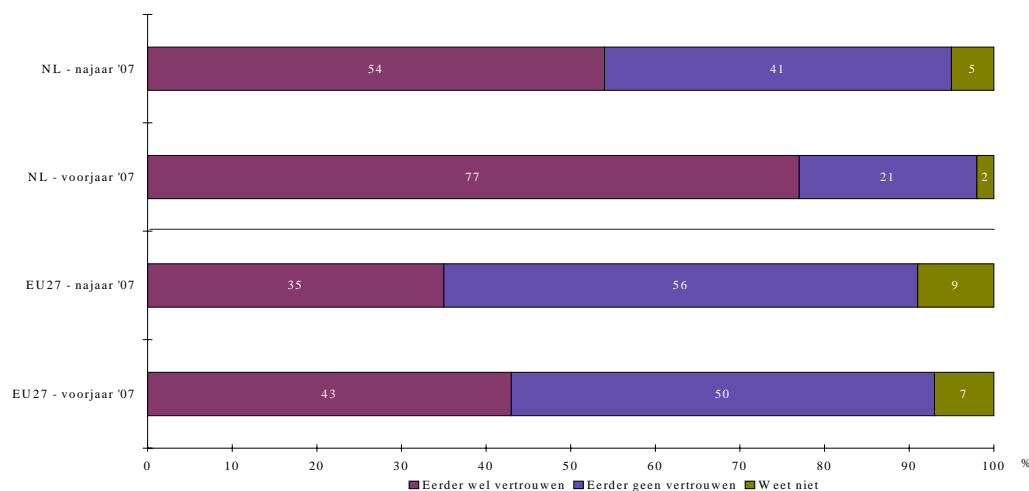
De Nederlanders hebben iets meer vertrouwen in de Tweede Kamer dan in de regering (54% tegen 49%). Het vertrouwen in het parlement is overigens wel een stuk lager dan een half jaar geleden. Toen was nog ruim driekwart van de Nederlanders (77%) van

⁵ Hierbij moet worden aangetekend dat er (in geheel Europa) in de lente van dit jaar een uitzonderlijke piek wat betreft kabinetsvertrouwen waarneembaar was. Het kabinetsvertrouwen in Nederland is momenteel weer terug op 'normaal' niveau. In het najaar van 2006 zat het vertrouwen in het kabinet op 48%.

⁶ Het Letse kabinet is inmiddels gevallen en heeft op 5 december jongstleden haar ontslag ingediend bij de president.

mening dat er *eerder wel vertrouwen* was in de Tweede Kamer. Nederlanders die aangeven zich thuis te voelen in het centrum van het politieke spectrum hebben het minste vertrouwen in het parlement (45%). Aan de rechterkant (58%) en de linkerkant (59%) is meer vertrouwen zichtbaar.

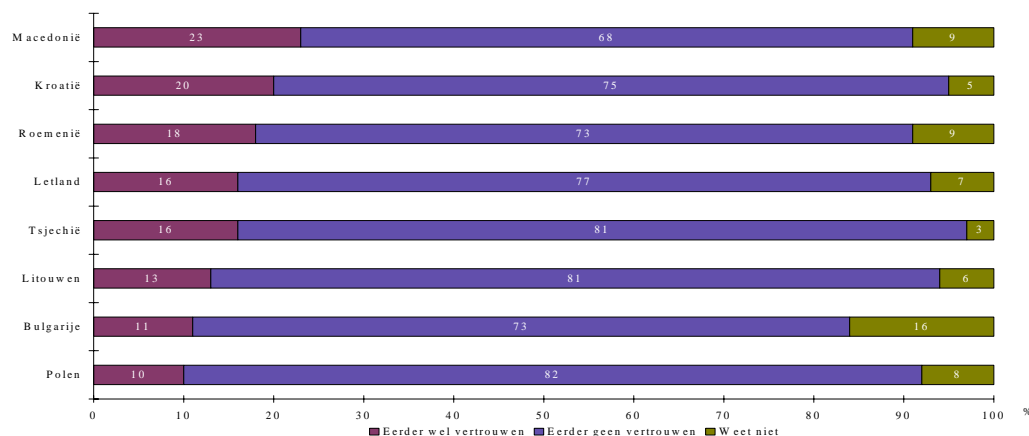
6 / Vertrouwen in parlement



Bron: TNS NIPO, 2007

Opnieuw is het minste vertrouwen te vinden in de voormalige Oostbloklanden (Polen, Bulgarije, Litouwen, Tsjechië, Letland en Roemenië) en het voormalige Joegoslavië (Kroatië en de Voormalige Joegoslavische Republiek Macedonië). Gemiddeld zegt ongeveer een derde van de EU-burgers eerder wel vertrouwen te hebben in hun parlement (35%), terwijl 56% aangeeft eerder geen vertrouwen te hebben in hun nationale volksvertegenwoordiging.

7 / Laagste vertrouwen in nationale parlementen in Europa



Bron: TNS NIPO, 2007

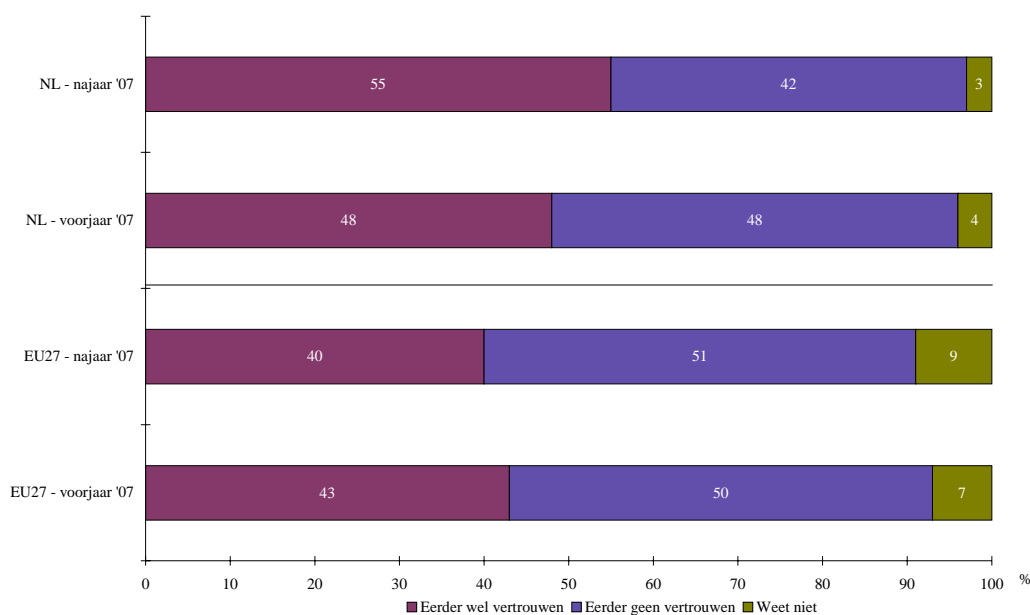
2 De Europese Unie: kennis, houding en betekenis

2.1 Kennis van de Europese Unie

Ruim vier op de tien Nederlanders (42%) geven aan het oneens te zijn met de stelling *ik begrijp hoe de Europese Unie in elkaar zit*. Ruim de helft van de Nederlanders (55%) zegt te weten hoe de Europese Unie in elkaar zit en hoe zij werkt. Mannen zeggen beter op de hoogte te zijn van de werking van de Unie dan vrouwen (64% van de mannen zegt te weten hoe de Europese Unie in elkaar zit tegen 46% van de vrouwen).

Een half jaar geleden gaf nog minder dan de helft van de Nederlanders (48%) aan te weten hoe de Europese Unie in elkaar zit. De toegenomen kennis kan wellicht verklaard worden door de aandacht die er is geweest voor het Hervormingsverdrag.⁷

8 | Kennis omtrent werking Europese Unie



Bron: TNS NIPO, 2007

De kennis bij de gemiddelde Europeaan is ongeveer gelijk gebleven ten opzichte van eerder dit jaar. Vier op de tien (40%) zeggen te weten hoe de Europese Unie in elkaar zit. De inwoners van Polen en Slovenië zeggen het vaakst te weten hoe de Europese Unie werkt (59% zegt te begrijpen hoe de Europese Unie in elkaar zit), gevolgd door de Nederlanders en de Cyprioten (55%).

Aantal lidstaten

⁷ Het nieuwe Europese verdrag werd medio oktober overeengekomen door de regeringsleiders van de lidstaten en werd op 13 december jongstleden ondertekend.

Iets meer dan de helft van de Nederlanders (53%) weet dat de Europese Unie *niet* uit 15 lidstaten bestaat. Drie op tien Nederlanders (31%) zijn, ten onrechte, van mening dat de Europese Unie bestaat uit 15 lidstaten.

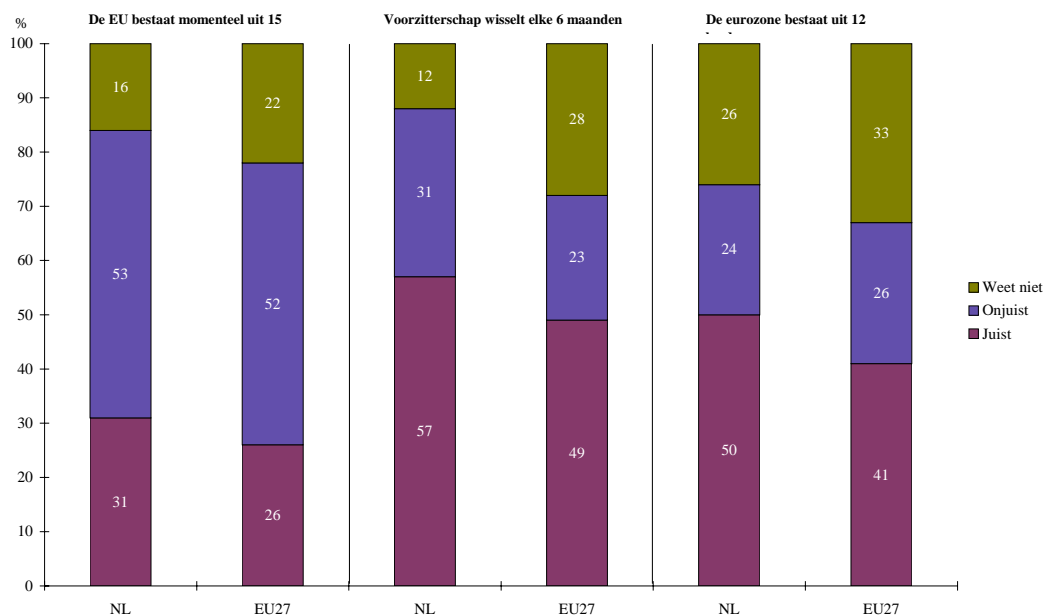
Voorzitterschap

Bijna zes op de tien Nederlanders (57%) zijn op de hoogte van het feit dat elke zes maanden een andere lidstaat voorzitter wordt van de Raad van de Europese Unie. Drie op de tien (31%) zeggen dat dit niet het geval is. Op dit punt is de kennis van de Nederlanders beter dan die van de gemiddelde Europeaan (49% van de EU-burgers weet dat het voorzitterschap van de Raad van de Europese Unie elke zes maanden wisselt).

Eurozone

Een kwart van de Nederlanders (24%) weet dat de eurozone *niet* uit twaalf landen bestaat. De helft (50%) denkt dat dit *wel* het geval is. Ook een kwart van de EU-burgers (26%) weet dat de eurozone niet uit twaalf landen bestaat.

9 | Kennis inzake lidstaten, voorzitterschap en eurozone



Bron: TNS NIPO, 2007

2.2 Houding ten opzichte van de Europese Unie

Beeldvorming Europese Unie

Ruim vier op de tien Nederlanders (43%) geven aan dat het beeld dat zij van de Europese Unie hebben (tamelijk tot zeer) positief is. Eenzelfde percentage (43%) staat neutraal tegenover de Europese Unie, terwijl ongeveer één op de acht (13%) aangeeft een (tamelijk tot zeer) negatief beeld te hebben van de Unie.

Binnen de Europese Unie zien we een iets positiever beeld. Ongeveer de helft van de EU-burgers (49%) heeft een positief beeld van Europese Unie. Een derde (34%) staat er neutraal tegenover, en ongeveer één op de zeven EU-burgers (14%) zegt dat de Europese Unie een negatief beeld bij hen oproept.

De euro

Acht op de tien Nederlanders (81%) zijn voorstander van een Europese Monetaire Unie, met één munteenheid, de euro. Bijna twee op de tien Nederlanders (18%) zeggen tegen de gezamenlijke munt te zijn. De gemiddelde Europeaan staat iets sceptischer tegenover de euro. Zes op de tien EU-burgers (61%) zijn voorstander, en drie op de tien (31%) geven aan tegenstander van de munt te zijn.

Opvallend is dat de Benelux-landen bovengemiddeld positief zijn over de euro. Inwoners van Luxemburg, België en Nederland zeggen aanzienlijk vaker dan gemiddeld *voor* de euro te zijn (respectievelijk 85%, 82% en 81%).

Gemeenschappelijke buitenlandse politiek

Zeven op de tien Nederlanders (70%) geven aan *voor* een gemeenschappelijke buitenlandse politiek van de Europese lidstaten te zijn. Een kwart van de Nederlanders (25%) zegt *tegen* een dergelijke politiek te zijn. Mannen zijn hier vaker voorstander van dan vrouwen (78% tegen 63%). Opvallend is ook dat 55-plussers vaker dan jongeren, in de leeftijd van 15-24 jaar, aangeven *voor* een gemeenschappelijke buitenlandse politiek te zijn (76% tegen 60%).

In Europa zien we ook dat zeven op de tien EU-burgers (70%) aangeven *voor* een gemeenschappelijke buitenlandse politiek te zijn, terwijl ongeveer één op de zes (17%) *tegen* is.

Gemeenschappelijke defensie- en veiligheidspolitiek

Een ruime meerderheid van de Nederlandse bevolking (80%) is *voor* een gemeenschappelijke defensie- en veiligheidspolitiek van de Europese lidstaten. Ongeveer één op de zes (17%) zegt *tegen* deze gemeenschappelijke politiek te zijn.

In Europa zien we een vergelijkbaar beeld. Driekwart van de EU-burgers (76%) zegt voorstander te zijn van een gemeenschappelijke defensie- en veiligheidspolitiek, terwijl bijna één op de acht (13%) *tegen* is.

Uitbreiding Europese Unie

Iets minder dan de helft van de Nederlanders (48%) is *voor* een verdere uitbreiding van de Europese Unie. Een bijna even groot deel (46%) is hier *tegen*.

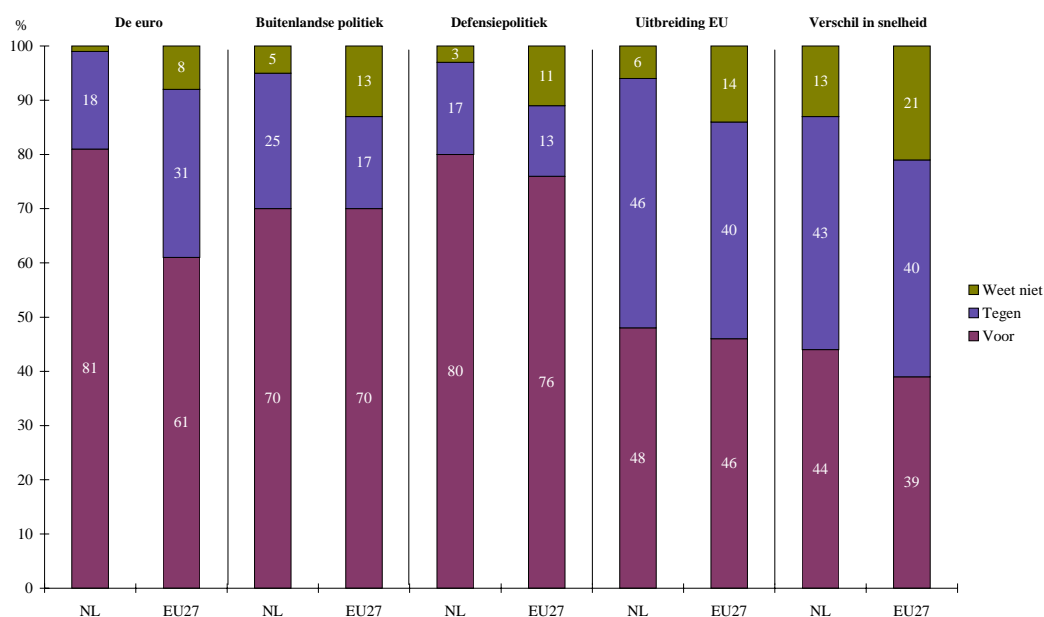
Wanneer we kijken naar het gemiddelde van de 27 lidstaten van de Europese Unie, zien we weinig verschil. Zo zegt 46% van de EU-burgers *voor* een verdere uitbreiding van de EU te zijn, terwijl vier op de tien (40%) aangeven *tegen* te zijn.

Verschillende snelheden binnen de Europese Unie

Nederland is verdeeld wanneer het gaat om het feit dat de ene groep landen sneller aan het bouwen is aan Europa dan dat andere landen doen. Ruim vier op de tien Nederlanders (44%) zijn hier *voor*, maar eveneens vier op de tien (43%) zijn hier *tegen*. Nederlanders met vertrouwen in de Europese Unie staan hier positiever tegenover dan Nederlanders zonder vertrouwen in de Unie (52% tegen 37%).

Niet alleen Nederland is verdeeld op dit vlak. In het gemiddelde van de lidstaten zien we eenzelfde beeld. Zo zijn zowel vier op de tien EU-burgers *voor* (39%) als *tegen* (40%).

10 | Houding ten opzichte van aspecten van de Europese Unie



Bron: TNS NIPO, 2007

2.3 Betekenis van het lidmaatschap van de Europese Unie

Nagenoeg vier op de tien Nederlanders (37%) zijn van mening dat in de Europese Unie goed rekening wordt gehouden met de belangen van Nederland. Een nipte meerderheid (51%) vindt echter van niet. De meeste scepsis is te vinden bij Nederlanders in de leeftijd van 40 tot en met 54 jaar (59% is van mening dat er niet goed rekening wordt gehouden met de belangen van Nederland).

Gemiddeld zijn ook ongeveer vier op de tien EU-burgers (38%) van mening dat er met de belangen van hun land goed rekening wordt gehouden. Bijna de helft van de inwoners van alle lidstaten (46%) denkt van niet. In Luxemburg en België denken de inwoners vaker dan gemiddeld dat de Europese Unie goed rekening houdt met de belangen van die respectievelijke landen (57% en 54%).

Rol Europese Unie in economische situatie

De helft van de Nederlanders (50%) denkt dat de Europese Unie een *positieve* rol speelt waar het problemen in de economische situatie in ons land aangaat. Drie op de tien (30%) denken dat de Europese Unie *noch een positieve rol, noch een negatieve rol* daarin speelt. Ruim één op de acht (13%) is van mening dat de Europese Unie een *negatieve* rol speelt in de problemen in de economische situatie in Nederland.

Binnen Europa is men wat minder positief gestemd over de rol die de EU speelt in de problemen in de economische situatie van de respectievelijke landen. Vier op de tien EU-burgers (39%) zijn van mening dat de Europese Unie een *positieve* rol speelt in de problemen in de economische situatie van hun land, terwijl twee op de tien (20%) aangeven dat de Europese Unie hierin een *negatieve* rol speelt. De inwoners van Estland en Litouwen zijn het positiefst over de rol die de Europese Unie speelt in de problemen in de economische situatie in hun land (respectievelijk 61% en 62%).

Rol Europese Unie bij inflatie

De rol die de Europese Unie speelt bij problemen met stijgende prijzen, wordt door een kwart van de Nederlanders (26%) als *positief* beoordeeld. Drie op de tien (29%) beoordelen deze rol als *negatief*. Ruim een derde van de Nederlanders (36%) staat *neutraal* tegenover de rol die de Europese Unie speelt bij problemen omtrent stijgende prijzen.

Binnen de lidstaten bestaat een iets negatiever beeld wat betreft de Unie. Zo denkt ruim een derde van de EU-burgers dat de Unie een *negatieve* rol speelt op het gebied van stijgende prijzen en zijn twee op de tien (21%) van mening dat zij een *positieve* rol vervult.

Rol EU in huisvesting

De invloed van de Europese Unie op het gebied van huisvesting is volgens Nederlanders niet groot. Tweederde van de bevolking (67%) denkt dat de Europese Unie een *neutrale*

rol speelt waar het de problemen in de huisvesting betreft. Ruim één op de acht (13%) zegt dat de Europese Unie een *negatieve* rol speelt op dit gebied, en één op de twaalf (8%) is de mening toegedaan dat de Unie een *positieve* rol vervult waar het de problemen op het gebied van huisvesting aangaat.

De gemiddelde Europeaan denkt iets negatiever over de rol die de Europese Unie speelt in de problemen omtrent huisvesting. Twee op de tien EU-burgers (19%) zeggen deze rol als *negatief* te beoordelen, terwijl ongeveer één op de zes (17%) de rol als *positief* ervaart. Het overgrote deel van de Europeanen (49%) staat *neutraal* tegenover de rol van de Europese Unie binnen de problemen met huisvesting.

Rol EU in pensioenen

Ook op het gebied van pensioenen denken Nederlanders niet dat de Europese Unie veel invloed heeft. Ruim zes op de tien (62%) geven aan dat de Unie daarin een *neutrale* rol speelt. Twee op de tien Nederlanders (19%) zeggen dat zij de rol die de Europese Unie speelt als *negatief* ervaren en 6% staat *positief* tegenover deze rol.

De gemiddelde Europeaan is enigszins positiever. Ruim één op de zeven (15%) EU-burgers zegt dat zij de rol van de Europese Unie als *positief* beschouwen wanneer het de problematiek omtrent pensioenen aangaat en twee op de tien (21%) ervaren deze rol als *negatief*. De helft van de Europeanen (50%) is, net als de meerderheid van de Nederlanders, van mening dat de Europese Unie niet veel invloed heeft op de problematiek inzake pensioenen.

Rol Europese Unie in milieubescherming

Wat betreft de rol die de Europese Unie speelt op het gebied van milieubescherming, zijn de Nederlanders goed te spreken. Twee derde van de bevolking (65%) beoordeelt de rol die de Europese Unie daarbinnen speelt als *positief*.

Binnen de Europese Unie als geheel is men iets negatiever. Iets meer dan de helft van de EU-burgers (52%) vindt dat de Unie een *positieve* rol vervult als het gaat om milieuzaken. Ongeveer één op de zeven (14%) beoordeelt de rol van de Europese Unie als negatief, terwijl een kwart van de Europeanen deze als neutraal beschouwt.

2.4 Niveau van besluitvorming: nationaal vs. Europees

Besluitvorming op het gebied van economie

Een krappe meerderheid van de Nederlanders (52%) is van mening dat de beslissingen op het gebied van de economie binnen de Europese Unie genomen moeten worden. Iets minder dan de helft van de Nederlanders (47%) vindt daarentegen dat de besluitvorming op het gebied van de economie in handen moet zijn van de Nederlandse regering. Nederlanders die zich bevinden aan de rechterzijde van het politieke spectrum zeggen vaker dat de besluitvorming in handen moet zijn van de nationale regering dan Nederlanders die aan de linkerzijde zitten (53% tegenover 44%).

De gemiddelde Europeaan is evenzeer verdeeld als de gemiddelde Nederlander. De ene helft van de EU-burgers (47%) zegt dat de beslissingen inzake de economie genomen moeten worden door de nationale regering, terwijl de andere helft (48%) van mening is dat deze beslissingen binnen de Europese Unie genomen moeten worden.

Besluitvorming op het gebied van bestrijden van inflatie

Bijna twee derde van de Nederlanders (63%) is van mening dat de beslissingen inzake het bestrijden van inflatie op Europees niveau genomen moeten worden. Ruim een derde (35%) vindt echter dat dit op nationaal niveau dient plaats te vinden. Opnieuw zien we dat mensen aan de rechterkant van het politieke speelveld vaker van mening zijn dat de besluitvorming in handen moet blijven van de nationale regering (39% tegen 31% van de Nederlanders aan de linkerzijde).

Ruim vier op de tien EU-burgers (45%) zijn van mening dat beslissingen omtrent het bestrijden van inflatie het beste door de nationale regering genomen kunnen worden. De helft van de Europeanen (49%) zegt dat deze besluitvoering het beste in handen kan zijn van de Europese Unie.

Besluitvorming op het gebied van pensioenen

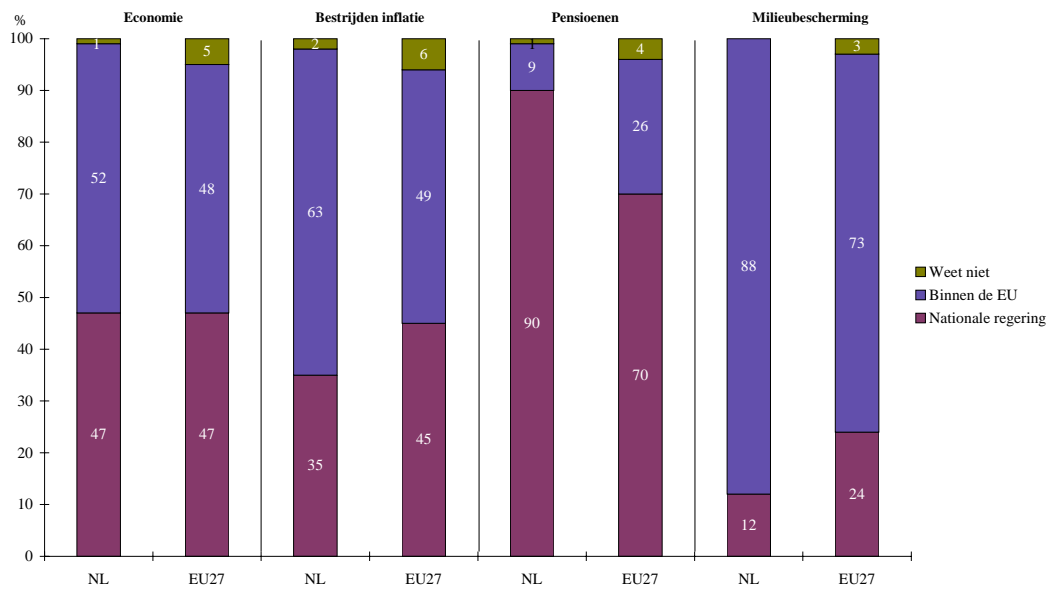
De beslissingen op het gebied van pensioenen moet volgens de overgrote meerderheid van de Nederlanders (90%) genomen worden door de Nederlandse regering. Eén op de tien (9%) is van mening dat deze beslissingen genomen moeten worden op Europees niveau.

De gemiddelde Europeaan houdt iets minder vast aan de eigen regering. Een kwart van de EU-burgers (26%) zegt dat de beslissingen op het gebied van pensioenen binnen de Europese Unie genomen moeten worden. Een ruime meerderheid (70%) is daarentegen ook van mening dat de besluitvorming op dit gebied in handen moet zijn van de nationale regering.

Besluitvorming op het gebied van milieubescherming

Als het op milieubescherming aankomt, is het overgrote deel van de Nederlanders (88%) én van de Europeanen (73%) van mening dat de besluitvorming in handen moet zijn van de Europese Unie. Eén op de acht Nederlanders (12%) en een kwart van de EU-burgers (24%) zeggen dat de beslissingen genomen moeten worden door de eigen nationale regering.

11 | Besluitvorming in nationale of Europese handen?



Bron: TNS NIPO, 2007

3 Europa in het nieuws

3.1 Vertrouwen in de verschillende media

Geschreven pers

Zes op de tien Nederlanders (61%) zeggen *eerder wel vertrouwen* te hebben in de geschreven pers. Bijna vier op de tien (37%) geven aan eerder geen vertrouwen te hebben in de geschreven pers.

Voor de gemiddelde Europeaan ligt dit vertrouwen een stuk lager. De helft van alle EU-burgers (49%) zegt *eerder geen vertrouwen* te hebben in de geschreven pers, terwijl ruim vier op de tien (44%) zeggen dit wel te hebben. Opvallend is het dat driekwart van de Engelsen (75%) aangeeft eerder geen vertrouwen te hebben in de schrijvende pers. Hiermee zijn zij het meest wantrouwend van alle inwoners van de Europese Unie.

Radio

Van de Nederlanders zegt circa driekwart (73%) *eerder wel vertrouwen* te hebben in het medium radio. Twee op de tien (19%) hebben dit echter niet. Van de EU-burgers geven zes op de tien (60%) aan *eerder wel vertrouwen* te hebben in het instituut radio. Het minste vertrouwen in dit medium is te vinden bij de inwoners van Turkije (57% van de Turken geeft aan hierin *eerder geen vertrouwen* te hebben).

Televisie

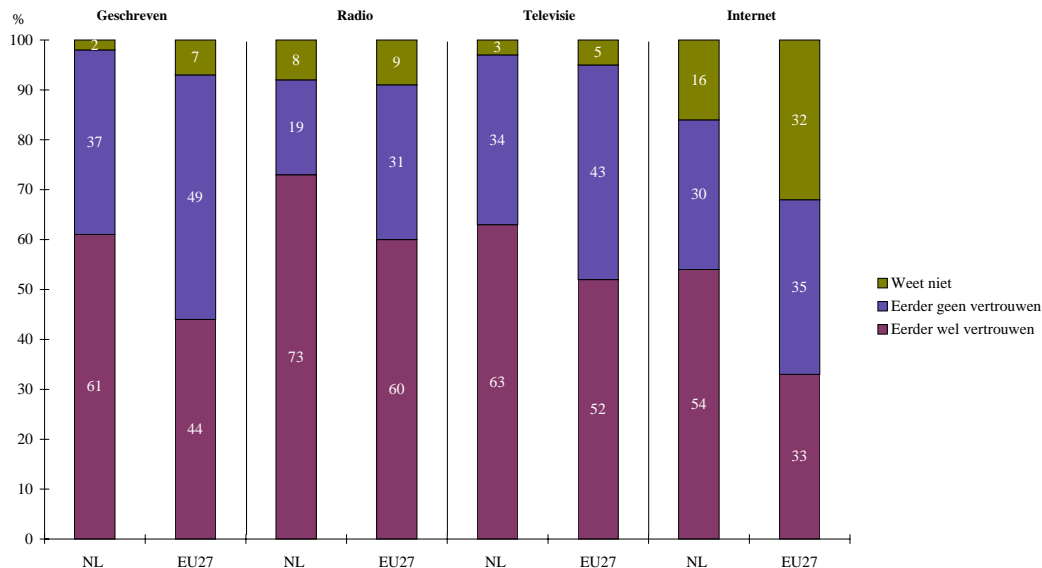
Het medium televisie geniet onder Nederlanders minder vertrouwen dan de radio. Een derde van de Nederlanders (34%) geeft aan *eerder geen vertrouwen* te hebben in de televisie. Ruim zes op de tien (63%) zeggen *eerder wel vertrouwen* in dit medium te hebben.

Van alle EU-burgers heeft ongeveer de helft (52%) *eerder wel vertrouwen* in het medium televisie en ruim vier op de tien (43%) hebben dit juist niet. Turken en Grieken zeggen het vaakst dat ze *eerder geen vertrouwen* hebben in televisie (respectievelijk 62% en 64%).

Internet

Ruim de helft van de Nederlanders (54%) zegt vertrouwen te hebben in het internet. Niet geheel verrassend is dit vertrouwen aanzienlijk lager onder 55-plussers (33% van de ouderen geeft aan *eerder wel vertrouwen* te hebben in het internet tegen 62% van de Nederlanders in de leeftijd van 15 tot en met 54 jaar). Drie op de tien Nederlanders (30%) hebben *eerder geen vertrouwen* in het internet en ongeveer één op de zes (16%) weet niet of ze het internet vertrouwen.

Europeanen zijn wat wantrouwender dan de Nederlanders. Een derde van alle EU-burgers (33%) zegt *eerder wel vertrouwen* te hebben in het medium internet. Ongeveer eenzelfde deel (35%) zegt daarentegen *eerder geen vertrouwen* in het internet te hebben. Het andere derde deel van de EU-burgers weet het niet.



Bron: TNS NIPO, 2007

3.2 Omvang Europees debat in de media

Televisie

Twee derde van de Nederlanders (66%) is van mening dat er op de Nederlandse televisie *te weinig* berichtgeving is over de Europese Unie. Drie op de tien (29%) vinden dat er *precies genoeg* berichtgeving op de Nederlandse televisie te zien is en nagenoeg niemand (1%) is van mening dat er *te veel* aandacht wordt geschonken aan de Europese Unie.

Er is ofwel minder berichtgeving over de Europese Unie ofwel meer interesse voor de Europese Unie want in het voorjaar van 2006 was een kleiner deel van de Nederlanders (55% tegen 66% nu) van mening dat er *te weinig* berichtgeving over de Europese Unie was op de Nederlandse televisie.

Radio

Ruim de helft van de Nederlanders (55%) is van mening dat er *te weinig* aandacht aan de Europese Unie wordt besteed op de Nederlandse radio. Een kwart (24%) geeft aan niet te weten of er wel of niet genoeg berichtgeving over de Europese Unie is op de Nederlandse radio.

Eenzelfde beeld als bij de berichtgeving op de televisie is nu zichtbaar. Ook voor radio geldt namelijk dat Nederlanders in het voorjaar van 2006 vaker van mening waren dat er *precies genoeg* berichtgeving over de Europese Unie was (27% tegen 21% nu). Nederlanders zeggen, na de Fransen (62%), Italianen (59%) en Grieken (57%), het vaakst dat er *te weinig* berichtgeving over de Europese Unie op de radio te horen is.

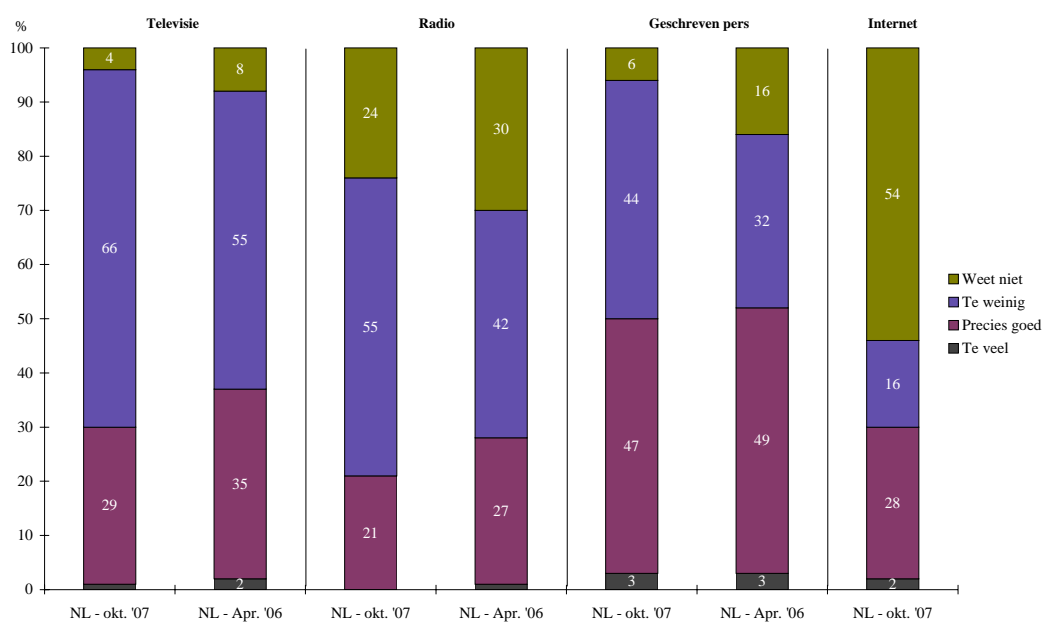
Geschreven pers

Bijna de helft van de Nederlanders (47%) vindt dat er in de geschreven pers *precies genoeg* berichtgeving is over de Europese Unie. Ruim vier op de tien (44%) vinden echter dat er *te weinig* te lezen is over de Unie. Een enkeling (3%) is van mening dat er in de geschreven pers *te veel* aandacht is voor de Europese Unie. Het aandeel Nederlanders dat van mening is dat er te weinig berichtgeving over de Europese Unie in de geschreven pers te vinden is, is aanzienlijk toegenomen ten opzichte van het voorjaar van 2006 (van 32% naar 44%).

*Internet*⁸

Wat betreft de berichtgeving over de Europese Unie op het internet kunnen de Nederlanders niet goed hun mening vormen. Meer dan de helft (54%) zegt niet te weten of er *te veel*, *precies genoeg* of *te weinig* berichtgeving op het internet te vinden is. Bijna drie op de tien Nederlanders (28%) zeggen dat er precies genoeg berichtgeving is, en 16% is van mening dat er op het internet *te weinig* aandacht wordt besteed aan de berichtgeving over de Europese Unie.

13 | Aandacht voor de Europese unie in de media



Bron: TNS NIPO, 2007

3.3 Toonzetting Europees debat in de media

Televisie

⁸ Deze vraag kan niet worden vergeleken met het voorjaar van 2006 aangezien de vraag betreffende berichtgeving over de EU niet werd gesteld voor het medium 'internet'.

Bijna de helft van de Nederlanders (46%) vindt dat de Europese Unie op een *objectieve* manier wordt neergezet op televisie. Drie op de tien (29%) zijn echter van mening dat de Nederlandse televisie *te negatief* bericht over de Europese Unie. Nederlandse jongeren in de leeftijd van 15 tot en met 24 jaar zijn aanzienlijk vaker dan gemiddeld van mening dat de Nederlandse televisie te positief bericht over de Europese Unie (27% tegen 14%). Opvallend is dat Nederlanders het vaakst van alle EU-burgers zeggen dat de berichtgeving op televisie over de Europese Unie *te negatief* is (29% tegen 13% gemiddeld).

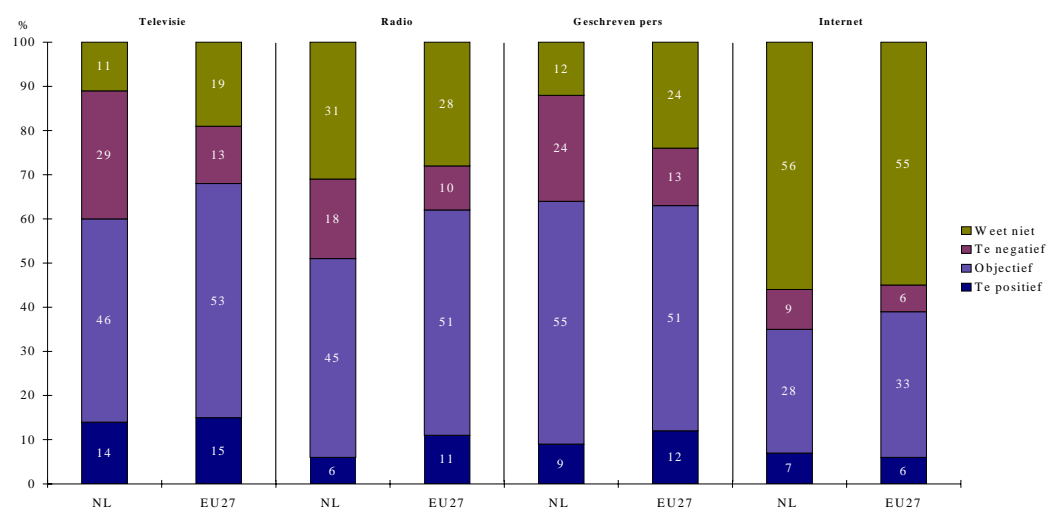
Radio

Twee op de tien Nederlanders (18%) vinden dat er op de Nederlandse radio *te negatief* bericht wordt over de Europese Unie. Een meerderheid (45%) zegt de berichtgeving op de radio als *objectief* te beschouwen. Ongeveer één op de zeventien (6%) meent dat deze *te positief* is. Ook waar het de radio aangaat, zijn Nederlanders, vergeleken met de gemiddelde Europeaan, vaak van mening dat de berichtgeving over de Europese Unie *te negatief* is (alleen inwoners van het Verenigd Koninkrijk zeggen dit vaker, namelijk 20%).

Geschreven pers

Eén op de tien Nederlanders (9%) vindt dat er in de geschreven pers *te positief* bericht wordt over de Europese Unie, terwijl een kwart (24%) de berichtgeving als *te negatief* beoordeelt. Het merendeel van de Nederlanders (55%) geeft te kennen de berichtgeving in de geschreven pers *objectief* te vinden. Opnieuw is men alleen in het Verenigd Koninkrijk vaker van mening dat de berichtgeving *te negatief* is (36% van de Engelsen is deze mening toegedaan).

14 | Hoe wordt de Europese Unie neergezet?



Bron: TNS NIPO, 2007

Internet

Zoals in het vorige hoofdstuk al zichtbaar werd, kunnen Nederlanders zich niet goed een mening vormen over het medium internet. Opnieuw zegt meer dan de helft (56%) dat ze niet weten of het internet *te positief*, *objectief*, of *te negatief* bericht over de Europese Unie. Eén op de tien Nederlanders (9%) is van mening dat er op internet *te negatief* bericht wordt over de Europese Unie, terwijl ongeveer één op de veertien (7%) zegt de berichtgeving *te positief* te vinden.

4 Samenvatting en conclusies

Nederlandse context

De Nederlandse burgers behoren tot de *meest tevreden* burgers van de Europese Unie als het gaat om het dagelijkse leven dat zij leiden. Wat betreft de tevredenheid met het leven dat men leidt, voeren de Nederlanders de lijst aan samen met de Scandinaviërs.

Ook wat betreft de nationale economie, de nationale werkgelegenheid en het nationale sociale zekerheidsstelsel zijn de Nederlandse burgers *zeer positief* in vergelijking met de gemiddelde Europeaan. Wat betreft het sociale zekerheidsstelsel zijn alleen de inwoners van België en Luxemburg *positiever*.

Volgens Nederlanders zijn criminaliteit en gezondheidszorg momenteel de twee belangrijkste zaken die in Nederland spelen. Deze twee onderwerpen zijn voor de gemiddelde EU-burger van een beduidend minder groot belang. Binnen Europa houden vooral werkloosheid en stijgende prijzen de burger bezig.

In vergelijking met het voorjaar zijn terrorisme en de economische situatie voor de Nederlandse burger minder belangrijk geworden. Belastingen, stijgende prijzen en gezondheidszorg zijn daarentegen onderwerpen die aan belang hebben gewonnen.

Een meerderheid van de Nederlanders verwacht in de komende twaalf maanden geen veranderingen wat betreft het leven in het algemeen, de economische situatie, de financiële situatie in het huishouden, de werkgelegenheid en de situatie op het eigen werk.

In vergelijking met de gemiddelde Europeaan heeft de Nederlander veel vertrouwen in de nationale politieke partijen. Eenzelfde beeld is te zien wat betreft het vertrouwen in de regering en het parlement.

De Europese Unie: kennis, houding en betekenis

Meer dan de helft van de Nederlanders is van mening dat ze op de hoogte zijn van de werking van de Europese Unie. Wat betreft de kennis omtrent de werking van de Europese Unie lijken Nederlanders beter op de hoogte te zijn dan de gemiddelde EU-burger.

Een meerderheid van de inwoners van Nederland weet dat de Europese Unie niet uit 15 lidstaten bestaat en eveneens een meerderheid weet dat het voorzitterschap van de Europese Unie per 6 maanden wisselt. Tenslotte is de helft van de Nederlanders op de hoogte van het feit dat de eurozone *niet* uit 12 landen bestaat.

Het beeld dat Nederlanders hebben van de Europese Unie is iets minder positief dan dat van de gemiddelde Europeaan. Wat betreft de euro is men in Nederland wel positiever dan het Europese gemiddelde. Opvallend is dat inwoners van de Benelux in zijn geheel vaker dan gemiddeld voorstander van de euro zeggen te zijn.

Wanneer het gaat om een gemeenschappelijk buitenlands beleid, een gemeenschappelijk defensie- en veiligheidsbeleid en een verdere uitbreiding van de Europese Unie zijn Nederlanders dezelfde mening toegedaan als de gemiddelde Europeaan. Een ruime meerderheid van de Nederlanders én de EU-burgers zegt *voor* een gemeenschappelijk buitenlands én defensie- en veiligheidsbeleid van de lidstaten te zijn. Op het vlak van de uitbreiding van de Europese Unie zegt iets minder dan de helft van de Nederlanders en de EU-burgers voorstander te zijn. In Nederland is eveneens iets minder dan de helft tegen een verdere uitbreiding.

Ongeveer de helft van de Nederlanders denkt dat er binnen de Europese Unie niet goed rekening wordt gehouden met de belangen van ons land. Dit is nagenoeg gelijk aan het gemiddelde van Europa. De helft van de Nederlanders is van mening dat de Europese Unie een positieve rol speelt in de economische situatie in het land. Binnen Europa is men wat minder positief gestemd over deze rol van de Europese Unie. Op het gebied van huisvesting en pensioenen heeft de Europese Unie, volgens de Nederlanders, niet veel invloed. Circa tweederde van de Nederlanders is van mening dat de rol die de Europese Unie speelt op deze gebieden als neutraal mag worden bestempeld.

Een krappe meerderheid van de Nederlanders is van mening dat de beslissingen op het gebied van de economie binnen de Europese Unie genomen moeten worden. Ook in Europa is een zeer krappe meerderheid de mening toegedaan dat de besluitvoering in handen moet zijn van de Europese Unie. De beslissingen inzake het bestrijden van de inflatie moeten volgens tweederde van de Nederlanders op Europees niveau worden genomen. Het Europese gemiddelde ligt een stuk lager wat dit betreft. Ongeveer de helft van de EU-burgers is van mening dat de beslissingen op het gebied van het bestrijden van inflatie genomen moeten worden binnen de Europese Unie.

Over het onderwerp milieubescherming lijkt iedereen in Europa het eens te zijn. Een ruime meerderheid van zowel de Nederlanders als de EU-burgers zegt dat de besluitvoering op dit gebied in handen moet zijn van de Europese Unie.

Europa in het nieuws

Tweederde van de Nederlanders is van mening dat er op de Nederlandse televisie *te weinig* berichtgeving is over de Europese Unie. Eveneens een meerderheid van de Nederlanders vindt dat er te weinig aandacht voor de Europese Unie is op de radio. Bijna de helft van de Nederlanders vindt dat er in de geschreven pers *precies genoeg* aandacht is voor de Europese Unie.

Nederlanders zeggen het vaakst van alle EU-burgers dat de berichtgeving op televisie over de Europese Unie *te negatief* is. Ook waar het de radio en de geschreven pers aangaat, zijn Nederlanders, vergeleken met de gemiddelde Europeaan, vaak van mening dat de berichtgeving over de Europese Unie *te negatief* is. Alleen in het Verenigd Koninkrijk zijn de inwoners vaker van mening dat de berichtgeving *te negatief* is.

Bijlagen

1 Technische specificaties

EUROBAROMETER 68.1

TECHNICAL SPECIFICATIONS

Between the 22nd of September and the 3rd of November 2007, TNS Opinion & Social, a consortium created between Taylor Nelson Sofres and EOS Gallup Europe, carried out wave 68.1 of the EUROBAROMETER, on request of the EUROPEAN COMMISSION, Directorate-General for Communication, "Public Opinion and Media Monitoring".

The EUROBAROMETER 68.1 covers the population of the respective nationalities of the European Union Member States, resident in each of the Member States and aged 15 years and over. The EUROBAROMETER 68.1 has also been conducted in the two candidate countries (Croatia and Turkey), in the Turkish Cypriot Community and in the former Yugoslav Republic of Macedonia. In these countries, the survey covers the national population of citizens and the population of citizens of all the European Union Member States that are residents in these countries and have a sufficient command of the national languages to answer the questionnaire. The basic sample design applied in all states is a multi-stage, random (probability) one. In each country, a number of sampling points was drawn with probability proportional to population size (for a total coverage of the country) and to population density.

In order to do so, the sampling points were drawn systematically from each of the "administrative regional units", after stratification by individual unit and type of area. They thus represent the whole territory of the countries surveyed according to the EUROSTAT NUTS II (or equivalent) and according to the distribution of the resident population of the respective nationalities in terms of metropolitan, urban and rural areas. In each of the selected sampling points, a starting address was drawn, at random. Further addresses (every Nth address) were selected by standard "random route" procedures, from the initial address. In each household, the respondent was drawn, at random (following the "closest birthday rule"). All interviews were conducted face-to-face in people's homes and in the appropriate national language. As far as the data capture is concerned, CAPI (*Computer Assisted Personal Interview*) was used in those countries where this technique was available.

ABBREVIATIONS	COUNTRIES	INSTITUTES	N°	FIELDWORK		POPULATION
			INTERVIEWS	DATES		15+
BE	Belgium	TNS Dimarso	1.022	25/09/2007	21/10/2007	8.650.994
BG	Bulgaria	TNS BBSS	977	25/09/2007	10/10/2007	6.671.699
CZ	Czech Rep.	TNS Aisa	1.106	24/09/2007	15/10/2007	8.571.710
DK	Denmark	TNS Gallup DK	999	30/09/2007	03/11/2007	4.411.580
DE	Germany	TNS Infratest	1.509	24/09/2007	17/10/2007	64.361.608
EE	Estonia	Emor	1.012	27/09/2007	22/10/2007	887.094
EL	Greece	TNS ICAP	1.000	24/09/2007	17/10/2007	8.693.566
ES	Spain	TNS Demoscopia	1.000	25/09/2007	21/10/2007	37.024.972
FR	France	TNS Sofres	1.036	22/09/2007	20/10/2007	44.010.619
IE	Ireland	TNS MRBI	1.007	24/09/2007	21/10/2007	3.089.775
IT	Italy	TNS Abacus	1.045	26/09/2007	17/10/2007	48.892.559
CY	Rep. of Cyprus	Synovate	500	24/09/2007	22/10/2007	596.752
CY(tcc)	Turkish Cypriot Comm.	KADEM	500	25/09/2007	16/10/2007	157.101
LV	Latvia	TNS Latvia	1.006	25/09/2007	22/10/2007	1.418.596
LT	Lithuania	TNS Gallup Lithuania	1.016	24/09/2007	15/10/2007	2.803.661
LU	Luxembourg	TNS ILReS	502	24/09/2007	22/10/2007	374.097
HU	Hungary	TNS Hungary	1.000	27/09/2007	24/10/2007	8.503.379
MT	Malta	MISCO	500	24/09/2007	18/10/2007	321.114
NL	Netherlands	TNS NIPO	1.005	24/09/2007	22/10/2007	13.030.000
AT	Austria	Österreichisches Gallup-Institut	1.015	24/09/2007	15/10/2007	6.848.736
PL	Poland	TNS OBOP	1.000	26/09/2007	17/10/2007	31.967.880
PT	Portugal	TNS EUROTESTE	1.000	24/09/2007	21/10/2007	8.080.915
RO	Romania	TNS CSOP	1.000	24/09/2007	18/10/2007	18.173.179
SI	Slovenia	RM PLUS	1.009	25/09/2007	21/10/2007	1.720.137
SK	Slovakia	TNS AISA SK	1.126	26/09/2007	11/10/2007	4.316.438

FI	Finland	TNS Gallup Oy	1.033	23/09/2007	21/10/2007	4.348.676
SE	Sweden	TNS GALLUP	1.003	28/09/2007	21/10/2007	7.486.976
UK	United Kingdom	TNS UK	1.340	24/09/2007	21/10/2007	47.685.578
HR	Croatia	Puls	1.000	25/09/2007	21/10/2007	3.722.800
TR	Turkey	TNS PIAR	1.004	24/09/2007	21/10/2007	47.583.830
MK	Former Yugoslav Rep. of Macedonia	TNS Brima	1.009	22/09/2007	03/10/2007	1.596.267
TOTAL			30.281	22/09/2007	03/11/2007	446.002.288

For each country a comparison between the sample and the universe was carried out. The Universe description was derived from Eurostat population data or from national statistics offices. For all countries surveyed, a national weighting procedure, using marginal and intercellular weighting, was carried out based on this Universe description. In all countries, gender, age, region and size of locality were introduced in the iteration procedure. For international weighting (i.e. EU averages), TNS Opinion & Social applies the official population figures as provided by EUROSTAT or national statistic offices. The total population figures for input in this post-weighting procedure are listed above.

Readers are reminded that survey results are estimations, the accuracy of which, everything being equal, rests upon the sample size and upon the observed percentage. With samples of about 1,000 interviews, the real percentages vary within the following confidence limits:

Observed percentages	10% or 90%	20% or 80%	30% or 70%	40% or 60%	50%
Confidence limits	± 1.9 points	± 2.5 points	± 2.7 points	± 3.0 points	± 3.1 points

A uw studienummer

(101-105)

--	--	--	--	--

EB67.3 A

B landcode

(106-107)

--	--

EB67.3 B

C ons studienummer

(108-110)

--	--	--

EB67.3 C

D interview nummer

(111-116)

--	--	--	--	--	--

EB67.3 D

E Split ballot

(117)

A

1

B

2

EB67.3 E

Item 28 alleen in Turkije

Item 29 alleen in Kroatië

Item 30 alleen in Cyprus (Noord)

ITEM 31 ALLEEN IN VOORMALIGE JOEGOSLAVISCHE REPUBLIEK MACEDONIË

Q1 Wat is uw nationaliteit? Noemt u maar het land, of de landen, waarvan u de nationaliteit bezit.

(ENQ.: MEER ANTWOORDEN MOGELIJK)

	(138-170)
België	1,
Denemarken	2,
Duitsland	3,
Griekenland	4,
Spanje	5,
Frankrijk	6,
Ierland	7,
Italië	8,
Luxemburg	9,
Nederland	10,
Portugal	11,
Engeland (Groot-Brittannië, Noord-Ierland)	12,
Oostenrijk	13,
Zweden	14,
Finland	15,
Cyprus (Zuid)	16,
Tsjechië	17,

Estland	18,
Hongarije	19,
Letland	20,
Litouwen	21,
Malta	22,
Polen	23,
Slowakije	24,
Slovenië	25,
Bulgarije	26,
Roemenië	27,
Turkije	28,
Kroatië	29,
	30,
	31,
Andere landen	32,
WEET NIET (INDIEN SPONTAAN GENOEMD)	33,

EB67.3 Q1

INDIEN ALLEEN 'EEN ANDER LAND' OF 'WEET NIET' BIJ Q1 STOP INTERVIEW

STEL QA1 TOT EN MET QA16 IN EU27 + TR+ HR+CY (tcc) +FYROM

QA1 Als u onder vrienden bent, wordt er dan vaak, af en toe, of nooit over politieke zaken gesproken?

(171)

Vaak	1
Af en toe	2
Nooit	3
WEET NIET (INDIEN SPONTAAN GENOEMD)	4

EB67.2 QA1

QA2 Slaagt u er wel eens in om vrienden, familie en collega's te overtuigen van iets waaraan u veel belang hecht? Gebeurt dit ...?

(ENQ.: LEES OP)

	(172)
Meestal	1
Af en toe	2
Zelden	3
Nooit	4
WEET NIET (INDIEN SPONTAAN GENOEMD)	5

EB67.2 QA2

QA3 Bent u over het geheel genomen zeer tevreden, tamelijk tevreden, niet zo tevreden of helemaal niet tevreden met het leven dat u leidt? Zou u zeggen dat u:

(ENQ.: LEES OP)

	(173)
zeer tevreden bent	1
tamelijk tevreden bent	2
niet zo tevreden bent	3
helemaal niet tevreden bent	4
WEET NIET (INDIEN SPONTAAN GENOEMD)	5

EB67.2 QA3

QA4: STEL ITEM 1 NIET in CY(tcc) – STEL ITEM 2 ALLEEN in CY(tcc)

QA4 Hoe beoordeelt u de huidige stand van zaken op elk van de volgende gebieden?

(ENQ.: TOON SCHERM MET SCHAAL - ÉÉN ANTWOORD PER REGEL)

	(ENQ.: LEES OP)	Zeer goed	Tamelijk goed	Tamelijk slecht	Zeer slecht	WEET NIET (INDIEN SPONTAAN GENOEMD)
--	-----------------	-----------	---------------	-----------------	-------------	--

(174)	1	De <NATIONALITEIT> economie	1	2	3	4	5
(175)	2		1	2	3	4	5
(176)	3	De Europese economie	1	2	3	4	5
(177)	4	De werkgelegenheid in <ONS LAND>	1	2	3	4	5
(178)	5	De milieuontwikkeling in <ONS LAND>	1	2	3	4	5
(179)	6	Het sociale zekerheidstelsel in <ONS LAND>	1	2	3	4	5

EB67.2 QA49 (ITEM 1 AND 2) - EB66.1 QA51 (ITEMS 3 - 6)

QA5: STEL ITEMS 2 EN 5 NIET in CY(tcc) – VRAAG ITEMS 3 EN 6 ALLEEN in CY(tcc)

QA5	Wat zijn uw verwachtingen voor de komende 12 maanden: zullen de komende 12 maanden beter, slechter of hetzelfde zijn als het gaat om ...
-----	--

	(ENQ.: LEES OP)	Beter	Slechter	Hetzelfde	WEET NIET (INDIEN SPONTAAN GENOEMD)
--	-----------------	-------	----------	-----------	--

(180)	1	Uw leven in het algemeen?	1	2	3	4
(181)	2	De economische situatie in <ONS LAND>?	1	2	3	4
(182)	3		1	2	3	4
(183)	4	De financiële situatie in uw eigen huishouden?	1	2	3	4
(184)	5	De werkgelegenheid in <ONS LAND>?	1	2	3	4
(185)	6		1	2	3	4
(186)	7	De situatie wat uw eigen werk betreft?	1	2	3	4
(187)	8	De economische situatie in de Europese Unie	1	2	3	4

EB67.2 QA4

STEL QA6a NIET in CY(tcc) – CY(tcc) GA NAAR QA6b

QA6a Wat zijn volgens u momenteel de twee belangrijkste zaken die in <ONS LAND> spelen?

(ENQ.: TOON SCHERM - LEES OP - MAXIMAAL 2 ANTWOORDEN)

	(188-203)
Criminaliteit	1,
Economische situatie	2,
Stijgende prijzen/Inflatie	3,
Belastingen	4,
Werkloosheid	5,
Terrorisme	6,
Defensie/buitenlandse zaken	7,
Huisvesting	8,
Immigratie	9,
Gezondheidszorg	10,
Onderwijs	11,
Pensioenen	12,

Milieubescherming	13,
Energie gerelateerde zaken	14,
Anders (ENQ.: INDIEN SPONTAAN GENOEMD)	15,
WEET NIET (INDIEN SPONTAAN GENOEMD)	16,

EB67.2 QA18a

STEL QA6b ALLEEN in CY(tcc) – ANDEREN GAAN NAAR QA7

QA6b

(ENQ.: TOON SCHERM - LEES OP - MAXIMAAL 2 ANTWOORDEN)

	(204-219)
Criminaliteit	1,
Economische situatie	2,
Stijgende prijzen/Inflatie	3,
Belastingen	4,
Werkloosheid	5,
Terrorisme	6,
	7,
Huisvesting	8,
Immigratie	9,
Gezondheidszorg	10,
Onderwijs	11,
	12,
Milieubescherming	13,
	14,
Anders (ENQ.: INDIEN SPONTAAN GENOEMD)	15,

WEET NIET (INDIEN SPONTAAN GENOEMD)

16,

EB67.2 QA18b

IEDEREEN

QA7 Zou u zeggen dat het over het algemeen de goede kant of de verkeerde kant opgaat, in ...

(ENQ.: ÉÉN ANTWOORD PER REGEL)

	(ENQ.: LEES OP)	Het gaat de goede kant op	Het gaat de verkeerde kant op	Geen van beide	Weet niet
--	-----------------	---------------------------	-------------------------------	----------------	-----------

(220)	1	<ONS LAND>	1	2	3	4
(221)	2	De Europese Unie	1	2	3	4

EB66.1 QA5

QA8: STEL ITEMS 5, 7, 11 en 12 NIET in CY(tcc)

QA8 Ik wil u nu een vraag stellen over het vertrouwen dat u heeft in bepaalde instellingen. Zegt u mij voor elk van de volgende instellingen of u er eerder wel vertrouwen of eerder geen vertrouwen in heeft.

	(LEES OP)	Eerder wel vertrouwen	Eerder geen vertrouwen	WEET NIET (INDIEN SPONTAAN GENOEMD)
--	-----------	-----------------------	------------------------	-------------------------------------

(222)	1	De geschreven pers	1	2	3
(223)	2	De radio	1	2	3
(224)	3	De televisie	1	2	3

(225)	4	Internet	1	2	3
(226)	5	Justitie, het <NATIONALITEIT> rechtssysteem	1	2	3
(227)	6	De politie	1	2	3
(228)	7	Het leger	1	2	3
(229)	8	De kerk	1	2	3
(230)	9	De vakbonden	1	2	3
(231)	10	Politieke partijen	1	2	3
(232)	11	De <NATIONALITEIT>regering	1	2	3
(233)	12	Het <NATIONALITEIT PARLEMENT>	1	2	3
(234)	13	De Europese Unie	1	2	3
(235)	14	De Verenigde Naties	1	2	3
(236)	15	Consumentenverenigingen	1	2	3

EB67.2 QA16 (ITEMS 1-4, 11-13) - EB66.3 QA18 (ITEM 10) - EB66.1 QA6 (ITEMS 5-9, 14, 15)

STEL QA9a ALLEEN IN EU27 – ANDEREN GAAN NAAR QA9b

QA9a Wilt u mij voor elke uitspraak zeggen of u het eerder eens of oneens bent?

	(ENQ.: LEES OP)	Eerder eens	Eerder oneens	WEET NIET (INDIEN SPONTAAN GENOEMD)
--	-----------------	-------------	---------------	--

(237)	1	Mijn stemt telt mee in de Europese Unie.	1	2	3
(238)	2	De stem van <ONS LAND> telt mee in de Europese Unie	1	2	3
(239)	3	Ik voel me heel erg betrokken bij Europese zaken.	1	2	3
(240)	4	Met de belangen van <ONS LAND> wordt goed rekening gehouden in de Europese Unie	1	2	3
(241)	5	De grootste landen hebben de meeste macht in de Europese Unie.	1	2	3

(242)	6	Ik begrijp hoe de Europese Unie in elkaar zit.	1	2	3
(243)	7	<ONS LAND> zal in de toekomst meer invloed krijgen in de Europese Unie.	1	2	3

EB67.2 QA34a TREND MODIFIED

STEL QA9b ALLEEN IN TR, HR, FYROM en CY (tcc) - STEL ITEMS 2 en 6 NIET in CY (tcc) - STEL ITEMS 3 en 7 ALLEEN IN CY (tcc) - ANDEREN GAAN NAAR QA10

QA9b Wilt u mij voor elke uitspraak zeggen of u het eerder eens of oneens bent?

	(ENQ.: LEES OP)	Eerder mee eens	Eerder mee oneens	WEET NIET (INDIEN SPONTAAN GENOEMD)
--	-----------------	-----------------	-------------------	-------------------------------------

(244)	1	Mijn stemt telt mee in de Europese Unie.	1	2	3
(245)	2	Met de belangen van <ONS LAND> wordt goed rekening gehouden in de Europese Unie	1	2	3
(246)	3		1	2	3
(247)	4	De grootste landen hebben de meeste macht in de Europese Unie.	1	2	3
(248)	5	Ik begrijp hoe de Europese Unie in elkaar zit.	1	2	3
(249)	6	<ONS LAND> zal in de toekomst meer invloed krijgen in de Europese Unie.	1	2	3
(250)	7		1	2	3

EB67.2 QA34b TREND MODIFIED

QA10: STEL ITEM 2 NIET in CY(tcc) – STEL ITEM 3 ALLEEN in CY(tcc)

QA10 Mensen kunnen zich in meer of mindere mate gehecht voelen aan hun stad of dorp, aan hun land of aan de Europese Unie. In welke mate bent u gehecht aan ..

(ENQ.: TOON SCHERM MET SCHAAL - EEN ANTWOORD PER REGEL)

(ENQ.: LEES OP)	Sterk gehecht	Nogal gehecht	Niet erg gehecht	Helemaal niet gehecht	WEET NIET (INDIEN SPONTAAN GENOEMD)
-----------------	---------------	---------------	------------------	-----------------------	--

(251)	1	uw stad of dorp	1	2	3	4	5
(252)	2	<ONS LAND>	1	2	3	4	5
(253)	3		1	2	3	4	5
(254)	4	De Europese Unie	1	2	3	4	5

EB67.2 QA33

STEL QA11a en QA11b NIET IN CY (tcc) - CY(tcc) GA NAAR QA12

QA11a De wijze waarop de democratie in <ONS LAND> functioneert, bent u daarover al met al zeer tevreden, tamelijk tevreden, niet zo tevreden of helemaal niet tevreden

QA11b En de wijze waarop de democratie in DE EUROPESE UNIE functioneert, bent u daarover al met al zeer tevreden, tamelijk tevreden, niet zo tevreden of helemaal niet tevreden?

(INT. TOON SCHERM MET SCHAAL)

(INT.: LEES VOOR)	(255)	(256)
	QA11a	QA11b
	In Nederland	In de Europese Unie
ZEER TEVREDEN	1	1
TAMELIJK TEVREDEN	2	2

NIET ZO TEVREDEN	3	3
HELEMAAL NIET TEVREDEN	4	4
Weet niet	5	5

EB65.2 Q34a & b

STEL QA35 CODE 1,2,3 EN 4 ALS SPLIT A EN STEL CODE 1,2,3 EN 5 ALS SPILT B

STEL QA12a en QA13a NIET in TR, HR, FYROM en CY(tcc) – FYROM, TR en HR GA NAAR QA12b – CY(tcc) GA NAAR QA12c

QA12a In het algemeen gesproken: vindt u het een goede of een slechte zaak of noch het één noch het ander dat <ONS LAND> lid is van de Europese Unie?

(ENQ.: LEES OP)

	(257)
Goede zaak	1
Slechte zaak	2
Noch goed, noch slecht	3
WEET NIET (INDIEN SPONTAAN GENOEMD)	4

EB67.2 QA9a

QA13a Heeft <ONS LAND>, alles welbeschouwd, naar uw idee wel of geen voordeel bij zijn lidmaatschap van de Europese Unie?

	(258)
Wel voordeel	1
Geen voordeel	2
WEET NIET (INDIEN SPONTAAN GENOEMD)	3

EB67.2 QA10a

STEL QA12b EN QA13b ALLEEN IN FYROM, TR, EN HR - EU27 GAAN NAAR QA14 - CY (tcc) GA NAAR QA12c

QA12b

(ENQ.: LEES OP)

	(259)
Goede zaak	1
Slechte zaak	2
Noch goed, noch slecht	3
WEET NIET (INDIEN SPONTAAN GENOEMD)	4

EB67.2 QA9b

QA13b

	(260)
	1
	2
WEET NIET (INDIEN SPONTAAN GENOEMD)	3

EB67.2 QA10b

QA12c

(ENQ.: LEES OP)

(261)

Goede zaak	1
Slechte zaak	2
Noch goed, noch slecht	3
WEET NIET (INDIEN SPONTAAN GENOEMD)	4

EB67.2 QA9c

QA13c

(262)

	1
	2
WEET NIET (INDIEN SPONTAAN GENOEMD)	3

EB67.2 QA10c

IEDEREEN

QA14 Welk beeld roept de Europese Unie in het algemeen bij u op: een zeer positief beeld, een tamelijk positief beeld, een neutraal beeld, een tamelijk negatief beeld, of een zeer negatief beeld?

(263)

Zeer positief	1
Tamelijk positief	2
Neutraal	3
Tamelijk negatief	4

Zeer negatief	5
WEET NIET (INDIEN SPONTAAN GENOEMD)	6

EB67.2 QA11

QA15 Heeft u wel eens iets gehoord over.....?

	(ENQ.: LEES OP)	JA	NEE	WEET NIET (INDIEN SPONTAAN GENOEMD)
--	-----------------	----	-----	--

(264)	1	Het Europees Parlement	1	2	3
(265)	2	De Europese Commissie	1	2	3
(266)	3	De Raad van de Europese Unie (Raad van Ministers)	1	2	3
(267)	4	Het Hof van Justitie van de Europese Gemeenschappen	1	2	3
(268)	5	De Europese Ombudsman	1	2	3
(269)	6	De Europese Centrale Bank	1	2	3
(270)	7	De Europese Rekenkamer	1	2	3
(271)	8	Het Comité van de Regio's	1	2	3
(272)	9	Het Economisch en Sociaal Comité van de Europese Unie	1	2	3

EB67.2 QA13 (ITEMS 1-3, 6) - EB66.1 QA18 (ITEMS 4-5, 7-9)

QA16 En kunt u mij voor de volgende instellingen zeggen of u er eerder wel vertrouwen of eerder geen vertrouwen in heeft?

	(ENQ.: LEES OP)	EERDER WEL VERTROUWEN	EERDER GEEN VERTROUWEN	WEET NIET (INDIEN SPONTAAN GENOEMD)
--	-----------------	--------------------------	---------------------------	--

(273)	1	Het Europees Parlement	1	2	3
(274)	2	De Europese Commissie	1	2	3
(275)	3	De Raad van de Europese Unie (Raad van Ministers)	1	2	3
(276)	4	Het Hof van Justitie van de Europese Gemeenschappen	1	2	3
(277)	5	De Europese Ombudsman	1	2	3
(278)	6	De Europese Centrale Bank	1	2	3
(279)	7	De Europese Rekenkamer	1	2	3
(280)	8	Het Comité van de Regio's	1	2	3
(281)	9	Het Economisch en Sociaal Comité van de Europese Unie	1	2	3

EB67.2 QA15 (ITEMS 1-3, 6) - EB66.1 QA19 (ITEMS 4-5, 7-9)

Nu gaan we het hebben over een ander onderwerp

STEL QB in EU27 - ANDEREN GAAN NAAR QA17

QB1 Welk van de volgende instellingen heeft, volgens u, de grootste besluitvormende macht in de Europese Unie?

(ENQ.: LEES OP - ÉÉN ANTWOORD MOGELIJK)

(302)

Het Europees Parlement	1
De Europese Commissie	2
De Raad van de Europese Unie (Raad van Ministers)	3
Ze hebben allemaal dezelfde macht (INDIEN SPONTAAN GENOEMD)	4
Anders (ENQ.: INDIEN SPONTAAN GENOEMD)	5
WEET NIET (INDIEN SPONTAAN GENOEMD)	6

NEW

[Green bar]

QB2 En welk van de volgende instellingen zou, volgens u, de grootste besluitvormingsmacht in de Europese Unie moeten hebben?

(ENQ.: LEES OP - ÉÉN ANTWOORD MOGELIJK)

	(303)
Het Europees Parlement	1
De Europese Commissie	2
De Raad van de Europese Unie (Raad van Ministers)	3
Ze zouden allemaal dezelfde macht moeten hebben (INDIEN SPONTAAN GENOEMD)	4
Anders (ENQ.: INDIEN SPONTAAN GENOEMD)	5
WEET NIET (INDIEN SPONTAAN GENOEMD)	6

NEW

[Green bar]

QB3 Heeft u recentelijk iets gelezen in de media, gezien op internet of televisie of gehoord op de radio over het Europees Parlement?

[Green bar]

	(304)
JA	1
NEE	2
WEET NIET (INDIEN SPONTAAN GENOEMD)	3

NEW

[Green bar]

QB4 Vindt u dat u in het algemeen zeer goed, tamelijk goed, tamelijk slecht of zeer slecht op de hoogte bent van de activiteiten van het Europees Parlement?

(ENQ.: SLECHTS EEN ANTWOORD MOGELIJK)

(305)

Zeer goed op de hoogte	1
Tamelijk goed op de hoogte	2
Tamelijk slecht op de hoogte	3
Zeer slecht op de hoogte	4
WEET NIET (INDIEN SPONTAAN GENOEMD)	5

NEW

QB5 Op een schaal van 1 tot en met 10 waarbij 1 betekent dat u niets weet en 10 betekent dat u er heel veel van weet, hoe schat u dan uw kennis in van het Europees Parlement als het gaat over:

(ENQ.: TOON SCHERM MET SCHAAL - ÉÉN ANTWOORD PER REGEL)

	(ENQ.: LEES OP)	1 Ik weet hier niks van	2	3	4	5	6	7	8	9	10 Ik weet hier heel veel van	WEET NIET (INDIEN SPONTAAN GENOEMD)
--	-----------------	-------------------------	---	---	---	---	---	---	---	---	-------------------------------	-------------------------------------

(306-307)

1	De rol van het Europees Parlement in de Europese Unie	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	----	----

(308-309)	2	De leden van het Europees Parlement (de Europarlementariërs)	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
	NEW												

QB6 Kunt u van elk van de volgende stellingen over de Europese Unie zeggen of u denkt dat het juist of onjuist is?

	(ENQ.: LEES OP)	JUIST	ONJUIST	WEET NIET (INDIEN SPONTAAN GENOEMD)
--	-----------------	-------	---------	-------------------------------------

(310)	1	De leden van het Europese Parlement worden rechtstreeks gekozen door de burgers van de Europese Unie.	1	2	3
(311)	2	Het Europees Parlement werd 50 jaar geleden opgericht (N)	1	2	3
(312)	3	Iedere uitbreiding van de Europese Unie moet eerst goedgekeurd worden door het Europees Parlement (N)	1	2	3
(313)	4	Het budget van de Europese Unie wordt gezamenlijk vastgesteld door het Europees Parlement en de lidstaten (N)	1	2	3

EB67.2 QA17 (ITEM 1)

QB7 Wanneer zullen, volgens u, de volgende Europese verkiezingen plaatsvinden in <ONS LAND>?

(NOTEER HET ANTWOORD - INDIEN "WEET NIET" CODEER '99')

(314-315)		(316-317)		(318-319)	
	DAG		MAAND		Jaar

NEW

QB8 En zitten de Europarlementariërs, volgens u, in het Europees Parlement, op grond van ?

(ENQ.: SLECHTS EEN ANTWOORD MOGELIJK)

(320)

Hun nationaliteit	1
Hun politieke richting	2
WEET NIET (INDIEN SPONTAAN GENOEMD)	3

NEW

QB9 Hoeveel <NATIONALITEIT> Europarlementariërs zitten er volgens u voor <ONS LAND> in het Europees Parlement?

(NOTEER HET ANTWOORD - INDIEN "GEEN" CODEER '0000'- INDIEN "WEET NIET" CODEER '99')

(321-324)

				Aantal leden (Nederland)
--	--	--	--	--------------------------

NEW

QB10 Wanneer u denkt aan het Europees Parlement, is er dan iets in het bijzonder dat u hier goed aan vindt?

(NOTEER HET ANTWOORD - CODEER LATER)

10 2

(325,326-345)

NEW

QB11 Wanneer u denkt aan het Europees Parlement, is er dan iets in het bijzonder dat u hier niet goed aan vindt?

(NOTEER HET ANTWOORD - CODEER LATER)

10 2

(346,347-366)

NEW



QB12 Kunt u mij voor elk van de volgende woorden of uitdrukkingen vertellen of dit uw beeld van het Europees Parlement zeer goed, tamelijk goed, tamelijk slecht of zeer slecht omschrijft.

(ENQ.: TOON SCHERM MET SCHAAL - ÉÉN ANTWOORD PER REGEL)

	(ENQ.: LEES OP)	Omschrijft het zeer goed	Omschrijft het tamelijk goed	Omschrijft het tamelijk slecht	Omschrijft het zeer slecht	WEET NIET (INDIEN SPONTAAN GENOEMD)
(367)	1 Dynamisch	1	2	3	4	5
(368)	2 Democratisch	1	2	3	4	5
(369)	3 Luisterend naar de Europese burgers	1	2	3	4	5
(370)	4 Niet erg bekend	1	2	3	4	5
(371)	5 Inefficiënt	1	2	3	4	5
(372)	6 Technocratisch	1	2	3	4	5

NEW



QB13 Roept het Europees Parlement in het algemeen een zeer positief, tamelijk positief, neutraal, tamelijk negatief of zeer negatief beeld bij u op?

(ENQ.: SLECHTS EEN ANTWOORD MOGELIJK)

Zeer positief

(373)

1

Tamelijk positief	2
Neutraal	3
Tamelijk negatief	4
Zeer negatief	5
WEET NIET (INDIEN SPONTAAN GENOEMD)	6

NEW

QB14 Is de rol die het Europees Parlement heeft binnen de Europese Unie, volgens u.....?

(LEES OP - EEN ANTWOORD MOGELIJK)

	(374)
Erg belangrijk	1
Belangrijk	2
Niet erg belangrijk	3
Helemaal niet belangrijk	4
WEET NIET (INDIEN SPONTAAN GENOEMD)	5

EB67.2 QA14 TREND STRONGLY MODIFIED

QB15 Zou u persoonlijk graag zien dat het Europees Parlement een belangrijkere rol of een minder belangrijke rol heeft, dan op dit moment het geval is?

(ENQ.: SLECHTS EEN ANTWOORD MOGELIJK)

	(375)
BELANGRIJKER	1

MINDER BELANGRIJK	2
Hetzelfde (INDIEN SPONTAAN GENOEMD)	3
WEET NIET (INDIEN SPONTAAN GENOEMD)	4

NEW

QB16 Is de rol van het Europees Parlement in de Europese Unie de afgelopen tien jaar volgens u.....?

(ENQ.: LEES OP - ÉÉN ANTWOORD MOGELIJK)

(376)

Sterker geworden	1
Minder sterk geworden	2
Hetzelfde gebleven	3
WEET NIET (INDIEN SPONTAAN GENOEMD)	4

NEW

QB17 Worden de besluiten van het Europees Parlement, volgens u, vooral genomen?

(ENQ.: LEES OP - ÉÉN ANTWOORD MOGELIJK)

(377)

Op basis van de belangen van de lidstaten waar de Europarlementariërs vandaan komen	1
Op basis van de politieke richting van de Europarlementariërs	2
Beide (INDIEN SPONTAAN GENOEMD)	3
WEET NIET (INDIEN SPONTAAN GENOEMD)	4

NEW

QB18 Is de rol van het Europees Parlement bij elk van de volgende onderwerpen volgens u doorslaggevend, belangrijk maar niet doorslaggevend, niet erg belangrijk of helemaal niet belangrijk geweest?

(ENQ.: TOON SCHERM MET SCHAAL - ÉÉN ANTWOORD PER REGEL)

	(ENQ.: LEES OP)	Doorslaggevend	Belangrijk maar niet doorslaggevend	Niet erg belangrijk	Helemaal niet belangrijk	WEET NIET (INDIEN SPONTAAN GENOEMD)
(378)	1 Het verminderen van de kosten van inkomende of uitgaande mobiele telefoongesprekken in het buitenland	1	2	3	4	5
(379)	2 Instellen van een zwarte lijst van luchtvaartmaatschappijen die als onveilig worden beschouwd en deze onderwerpen aan een verbod in de hele Europese Unie	1	2	3	4	5
(380)	3 Strengere controles op chemische producten die beschouwd worden als schadelijk voor de	1	2	3	4	5

	gezondheid van mensen					
(381)	4 Het verbieden van het gebruik van zes kankerverwekkende stoffen in speelgoed en kinderartikelen	1	2	3	4	5
(382)	5 Het introduceren van kwaliteitsnormen voor zwemwater	1	2	3	4	5

NEW

QB19 Het Europees Parlement maakt zich sterk voor ontwikkeling van een bepaald beleid op Europees niveau. Welk(e) van de volgende beleidsgebieden zouden volgens u prioriteit moeten krijgen?

(TOON KAART - LEES OP - MAXIMAAL 4 ANTWOORDEN)

(383-394)

Een gemeenschappelijk buitenlands beleid	1,
Een gemeenschappelijk defensie beleid	2,
Effectief bestrijden van klimaatverandering	3,
Een gemeenschappelijk energiebeleid	4,
Het verbeteren van de bescherming van gezondheid van consumenten en de volksgezondheid	5,
Milieuvriendelijke landbouw	6,
Bestrijden van terrorisme, met respect voor individuele vrijheid	7,
Coördineren van beleid ten aanzien van economie, begrotingen en belasting	8,
Wetenschappelijk onderzoek en ontwikkeling (R&D)	9,
Toewerken naar een Europees Sociaal Model	10,
Een gemeenschappelijk immigratie beleid	11,
WEET NIET (INDIEN SPONTAAN GENOEMD)	12,

NEW

QB20 Welk(e) van de volgende waarden zou het Europees Parlement volgens u vooral moeten verdedigen?

(ENQ.: TOON SCHERM - LEES OP - MAX. 3 ANTWOORDEN)

(395-403)

Gelijkheid tussen mannen en vrouwen	1,
De bescherming van minderheden	2,
De dialoog tussen culturen en religies	3,
Solidariteit tussen EU lidstaten	4,
Solidariteit tussen de EU en ontwikkelingslanden in de wereld	5,
De bescherming van mensenrechten in de wereld	6,
De afschaffing van de doodstraf overal ter wereld	7,
Geen van deze (ENQ.: INDIEN SPONTAAN GENOEMD)	8,
WEET NIET (INDIEN SPONTAAN GENOEMD)	9,

NEW

STEL QA17 TOT EN MET QA19 in EU27 + TR + HR + CY (tcc) +FYROM

QA17 Kunt u van elk van de volgende stellingen over de Europese Unie zeggen of u denkt dat het juist of onjuist is?

(ENQ.: LEES OP)	JUIST	ONJUIST	WEET NIET (INDIEN SPONTAAN GENOEMD)
-----------------	-------	---------	--

(404)	1	De Europese Unie bestaat momenteel uit 15 lidstaten.	1	2	3
(405)	2	Elke zes maanden wordt een andere lidstaat voorzitter van de Raad van de Europese Unie (Raad van Ministers)	1	2	3
(406)	3	De euro-zone bestaat tegenwoordig in 12 lidstaten (N)	1	2	3

EB67.2 QA17 (ITEMS 1, 2)

STEL QA18a EN QA18b ALLEEN in PT

QA18a \$\$In de Europese Unie vervult elke lidstaat op z'n beurt gedurende zes maanden het voorzitterschap van de Raad van Ministers. Op dit moment is het de beurt van Nederland. Heeft u onlangs nog iets gelezen in de krant of gehoord of gezien op de radio of televisie over het voorzitterschap van Nederland?

(407)

Ja	1
Nee	2
Weet niet	3

EB67.2 QA44a

QA18b \$\$Daargelaten of u erover gehoord heeft of niet, denkt u dat het belangrijk is dat Nederland op het moment voorzitter is van de Raad van Ministers van de Europese Unie? Zou u zeggen dat het zeer belangrijk, belangrijk, niet zo belangrijk of helemaal niet belangrijk is?

(INT. LEES VOOR)

(408)

Zeer belangrijk	1
Belangrijk	2
Niet zo belangrijk	3
Helemaal niet belangrijk	4
Weet niet	5

EB67.2 QA44b

STEL QA18c EN QA18d ALLEEN in SI

QA18c

	(409)
JA	1
NEE	2
WEET NIET (INDIEN SPONTAAN GENOEMD)	3

EB67.2 QA44c

QA18d

(ENQ.: LEES OP)

	(410)
	1
	2
	3
	4
WEET NIET (INDIEN SPONTAAN GENOEMD)	5

EB67.2 QA44d

STEL AAN IEDEREEN IN EU27 + TR + HR + CY(tcc) + FYROM

QA19

Vindt u dat men in <ONS LAND> over het algemeen wel of niet goed op de hoogte is van Europese politieke zaken?

(ENQ.: LEES OP - ÉÉN ANTWOORD MOGELIJK)

(411)

Zeer goed op de hoogte	1
Tamelijk goed op de hoogte	2
Niet zo goed op de hoogte	3
Helemaal niet goed op de hoogte	4
WEET NIET (INDIEN SPONTAAN GENOEMD)	5

EB67.2 QA22a (FILTER MODIFIED)-QUESTION ASKED TO A HALF OF THE SAMPLE

QC1 Wat vindt u in het algemeen gesproken van de berichtgeving door de <NATIONALITEIT> schrijvende pers over de Europese Unie? Is dat teveel, precies goed of te weinig?

(ÉÉN ANTWOORD PER LIJN)

	(LEES VOOR)	Teveel	Precies goed	Te weinig	Weet niet
(412)	1 Televisie	1	2	3	4
(413)	2 Radio	1	2	3	4
(414)	3 De schrijvende pers	1	2	3	4
(415)	4 Websites (N)	1	2	3	4

EB65.2 QA21 TREND MODIFIED

QC2 En bent u van mening dat de <NATIONALITEIT> media de Europese Unie te positief, objectief of te negatief voorstellen?

(ÉÉN ANTWOORD PER LIJN)

	(LEES VOOR)	Te positief	Objectief	Te negatief	Weet niet
--	-------------	-------------	-----------	-------------	-----------

(416)	1	Televisie	1	2	3	4
(417)	2	Radio	1	2	3	4
(418)	3	De schrijvende pers	1	2	3	4
(419)	4	Websites (N)	1	2	3	4

EB65.2 QA22 TREND MODIFIED

SPLIT BALLOT A: STEL ITEM 10 - SPLIT BALLOT B: STEL ITEMS 11 EN 12

STEL VRAAG A20a NIET in CY(tcc) – CY(tcc) GA NAAR VRA20b

QA20a Kunt u mij voor elk van de volgende gebieden zeggen of u vindt dat beslissingen genomen moeten worden door de <NATIONALITEIT> regering, of binnen de Europese Unie.

	(ENQ.: LEES OP -ROTEER)	NEDERLANDSE REGERING	BINNEN DE EUROPESE UNIE	WEET NIET (INDIEN SPONTAAN GENOEMD)
--	-------------------------	-------------------------	-------------------------------	--

(420)	1	Bestrijden van criminaliteit	1	2	3
(421)	2	Belastingen	1	2	3
(422)	3	Bestrijden van de werkloosheid	1	2	3
(423)	4	Bestrijden van terrorisme	1	2	3
(424)	5	Defensie en Buitenlandse Zaken	1	2	3
(425)	6	Immigratie	1	2	3
(426)	7	Onderwijssysteem	1	2	3

(427)	8	Pensioenen	1	2	3
(428)	9	Beschermen van het milieu	1	2	3
(429)	10	(SPLIT BALLOT A) Gezondheid en sociale zekerheid (M)	1	2	3
(430)	11	(SPLIT BALLOT B) Gezondheid (N)	1	2	3
(431)	12	(SPLIT BALLOT B) Sociale zekerheid (N)	1	2	3
(432)	13	Landbouw en visserij	1	2	3
(433)	14	Bescherming van de consument	1	2	3
(434)	15	Wetenschappelijk en technologisch onderzoek	1	2	3
(435)	16	Steun aan gebieden die economische problemen hebben	1	2	3
(436)	17	Energie	1	2	3
(437)	18	Concurrentie	1	2	3
(438)	19	Vervoer	1	2	3
(439)	20	Economie	1	2	3
(440)	21	Bestrijden van inflatie (N)	1	2	3

EB67.2 QA20a TREND MODIFIED

STEL VRA20b ALLEEN in CY(tcc) – ANDEREN NAAR VRA21

QA20b

(ENQ.: LEES OP - ROTEER)

WEET NIET
(INDIEN
SPONTAAN

				GENOEMD)
--	--	--	--	----------

(441)	1	Bestrijden van criminaliteit	1	2	3
(442)	2	Belastingen	1	2	3
(443)	3	Bestrijden van werkloosheid	1	2	3
(444)	4	Bestrijden van terrorisme	1	2	3
(445)	5	Defensie en Buitenlandse Zaken	1	2	3
(446)	6	Immigratie	1	2	3
(447)	7		1	2	3
(448)	8	Pensioenen	1	2	3
(449)	9	Beschermen van het milieu	1	2	3
(450)	10		1	2	3
(451)	11		1	2	3
(452)	12		1	2	3
(453)	13	Landbouw en visserij	1	2	3
(454)	14	Bescherming van de consument	1	2	3
(455)	15	Wetenschappelijk en technologisch onderzoek	1	2	3
(456)	16		1	2	3
(457)	17	Energie	1	2	3
(458)	18	Concurrentie	1	2	3
(459)	19	Vervoer	1	2	3
(460)	20	Economie	1	2	3
(461)	21		1	2	3

EB67.2 QA20b TREND MODIFIED

IEDEREEN

QA21	Kunt u mij voor elk van de volgende problemen in Nederland zeggen of u vindt dat de Europese Unie daarin een positieve rol speelt, een negatieve rol of een neutrale rol?
------	---

	(INT.: LEES VOOR)	POSITIEVE ROL	NEGATIEVE ROL	NEUTRALE ROL	Weet niet
(462)	1 Bestrijding van criminaliteit	1	2	3	4
(463)	2 Openbaar vervoer	1	2	3	4
(464)	3 Economische situatie	1	2	3	4
(465)	4 Stijgende prijzen/inflatie	1	2	3	4
(466)	5 Belasting	1	2	3	4
(467)	6 bestrijding van de werkloosheid	1	2	3	4
(468)	7 bestrijding van het terrorisme	1	2	3	4
(469)	8 Defensie en buitenlandse aangelegenheden	1	2	3	4
(470)	9 Huisvesting	1	2	3	4
(471)	10 Immigratie	1	2	3	4
(472)	11 Gezondheidszorg	1	2	3	4
(473)	12 Onderwijs	1	2	3	4
(474)	13 Pensioenen	1	2	3	4
(475)	14 Milieubescherming	1	2	3	4

EB65.2 QA29

QA22 Hoe denkt u over elk van de volgende voorstellen. Wilt u mij voor elk voorstel zeggen of u er vóór of tegen bent.

	(ENQ.: LEES OP -ROTEER)	VOOR	TEGEN	WEET NIET (INDIEN SPONTAAN GENOEMD)
(476)	1 Een Europese Monetaire Unie met één munteenheid, de euro	1	2	3
(477)	2 Een gemeenschappelijke buitenlandse politiek van de Europese lidstaten tegenover andere landen.	1	2	3

(478)	3	Een gemeenschappelijke defensie- en veiligheidspolitiek van de Europese lidstaten.	1	2	3
(479)	4	Verdergaande uitbreiding van de Europese Unie teneinde andere landen in de toekomst deel te laten nemen.	1	2	3
(480)	5	Het feit dat de ene groep landen sneller aan het bouwen is aan Europa dan dat andere landen doen	1	2	3

EB67.2 QA27 TREND MODIFIED

QA23 De Europese Unie heeft al een gemeenschappelijk buitenlands- en veiligheidsbeleid en een Europees veiligheids- en defensiebeleid. Er is nu een discussie gaande in hoeverre deze uitgebreid moeten worden. Bent u het met de volgende stellingen eens of oneens?

	(INT.: LEES VOOR-ROTAREN.)	MEER MEE EENS	MEER MEE ONEENS	WEET NIET (INDIEN SPONTAAN GENOEMD)
--	----------------------------	---------------	-----------------	-------------------------------------

(481)	1	Het buitenlandbeleid van de Europese Unie zou onafhankelijk van het buitenlandse beleid van de Verenigde Staten gevoerd moeten worden.	1	2	3
(482)	2	De Europese Unie zou een gemeenschappelijk immigratiebeleid moeten voeren voor mensen van buiten de Europese Unie.	1	2	3

EB67.2 QA39 TREND MODIFIED

QA24 Zou u zeggen dat u heel erg optimistisch, tamelijk optimistisch, tamelijk pessimistisch of heel erg pessimistisch bent over de toekomst van de Europese Unie...?

(ENQ.: ÉÉN ANTWOORD MOGELIJK)

(483)

Heel erg optimistisch	1
Tamelijk optimistisch	2
Tamelijk pessimistisch	3
Heel erg pessimistisch	4
WEET NIET (INDIEN SPONTAAN GENOEMD)	5

EB67.2 QA37

QA25 Europese eenwording heeft zich de afgelopen jaren op verschillende zaken geconcentreerd. Op welke zaken zouden de Europese instellingen de komende jaren de nadruk moeten leggen om de Europese Unie in de toekomst te versterken?

(ENQ.: TOON SCHERM – LEES OP – ROTEER – MAX. 3 ANTWOORDEN MOGELIJK)

(484-498)

De interne markt	1,
Cultuurbeleid	2,
Europees buitenlands beleid	3,
Europees defensie beleid	4,
Immigratie zaken	5,
Europees onderwijs beleid	6,
Milieu zaken	7,
Energie zaken	8,
Solidariteit met armere gebieden	9,
Wetenschappelijk onderzoek	10,
Sociale zaken	11,
Bestrijden van criminaliteit	12,

Geen van deze (ENQ.: INDIEN SPONTAAN GENOEMD)	13,
Anders (INDIEN SPONTAAN GENOEMD)	14,
WEET NIET (INDIEN SPONTAAN GENOEMD)	15,

EB67.2 QA41

DEMOGRAFISCHE VRAGEN

D1 Als men het over politiek heeft, worden vaak de termen 'links' en 'rechts' gebruikt. Wilt u met behulp van deze schaal aangeven hoe uw eigen politieke richting ligt?

(DRUK OP ENTER VOOR SCHAAL EN TOON DAN SCHERM - NIET HELPEN - BIJ AARZELING AANDRINGEN)

(519-520)

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Links									Rechts
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

Weigering (ENQ. INDIEN SPONTAAN GENOEMD)	11
--	----

WEET NIET (INDIEN SPONTAAN GENOEMD)	12
-------------------------------------	----

EB67.3 D1

GEEN VRAGEN D2 TOT D6

D7 Ik laat u een scherm zien met daarop een aantal situaties. Kunt u mij het cijfer noemen dat bij de situatie staat die op u van toepassing is? Bent u....?

(ENQ.: TOON SCHERM - LEES OP - EEN ANTWOORD MOGELIJK)

(521-522)

getrouwd (voor de eerste keer)	1
hertrouwd (voor de tweede of volgende keer)	2
niet getrouwd, momenteel met een partner samenwonend	3
niet getrouwd, nooit met een partner samengewoond	4
niet getrouwd, vroeger wel met een partner samengewoond	5
gescheiden	6
uit elkaar (vroeger samenwonend)	7
weduwe\weduwenaar	8
Anders (ENQ.: INDIEN SPONTAAN GENOEMD)	9
Weigering (INDIEN SPONTAAN GENOEMD)	10

EB67.3 D7

D8 Hoe oud was u toen u uw schoolopleiding of studie beëindigde? Het gaat om uw VOLLEDIGE DAGOPLEIDING.

(ENQ.: INDIEN "NOG BEZIG MET OPLEIDING", CODE '00' - INDIEN "GEEN OPLEIDING GENOTEN" CODE '01' - INDIEN "WEIGERING" CODE '98' - INDIEN "WEET NIET" CODE '99')

(523-524)

--	--

EB67.3 D8

GEEN VRAAG D9

D10 (ENQ.: NOTEER GESLACHT ZONDER TE VRAGEN)

(525)

Man	1
Vrouw	2

EB67.3 D10

D11	Wat is uw leeftijd?
	(526-527)
	<input type="text"/>

EB67.3 D11

GEEN VRAGEN D12 TOT D14

STEL VRAAG D15b ALLEEN INDIEN "NIET WERKZAAM" - CODES 1 tot en met 4 in D15a

D15a	Wat is uw huidige beroep?
------	---------------------------

D15b	Welk beroep heeft u het laatst uitgeoefend?
------	---

	(528-529)	(530-531)
	D15a	D15b
	HUIDIGE BEROEP	LAATSTE BEROEP
NIET WERKZAAM		
Zorgend voor de dagelijkse boodschappen en het huishoudelijk werk, of (thans) zonder beroep	1	1
Student	2	2
Werkloos of tijdelijk zonder werk	3	3
Gepensioneerd of arbeidsongeschikt	4	4
ZELFSTANDIG		
Boer/Tuinder	5	5
Visser	6	6
Zelfstandige beoefenaar van vrij beroep, bijv. advocaat, arts, accountant, architect en dergelijke	7	7
Eigenaar van een winkel, kleine zelfstandige	8	8
Eigenaar van een onderneming, (mede-) eigenaar van een bedrijf	9	9

IN LOONDIENST		
Vrije beroepen, zoals doctoren, advocaten, accountant, architect	10	10
Hogere leidinggevende functie (president-directeur, algemeen directeur, directeur)	11	11
Middelbare leidinggevende functie (afdelingshoofden, leraren, junior managers en technici)	12	12
Werknemer, hoofdzakelijk werkend achter een bureau	13	13
Werknemer, niet werkend achter een bureau maar reizend (vertegenwoordiger, chauffeur, etcetera)	14	14
Werknemer, niet werkend achter een bureau maar in dienstverlenend beroep (ziekenhuis, restaurant, politie, brandweer, en dergelijke)	15	15
Opzichter, voorman	16	16
Geschoolde handarbeider	17	17
Ongeschoolde handarbeider, hulp in de huishouding	18	18
HEEFT NOOIT BETAALD WERK VERRICHT	19	19

EB67.3 D15a D15b

GEEN VRAGEN D16 TOT D24

D25 Woont u ...?

(ENQ.: LEES OP)

	(532)
Op het platteland of in een dorp	1
In een kleine of middelgrote stad	2
In een grote stad	3
WEET NIET (INDIEN SPONTAAN GENOEMD)	4

EB67.3 D25

GEEN VRAGEN D26 TOT D39

D40a Kunt u mij zeggen hoeveel personen van 15 jaar of ouder bij u thuis wonen, inclusief uzelf?

(ENQ.: LEES OP - NOTEER HET JUISTE AANTAL)

(533-534)

<input type="text"/>	<input type="text"/>
----------------------	----------------------

EB67.3 D40a

D40b En kunt u mij zeggen hoeveel kinderen jonger dan 10 jaar bij u thuis wonen?

(ENQ.: LEES OP - NOTEER HET JUISTE AANTAL)

(535-536)

<input type="text"/>	<input type="text"/>
----------------------	----------------------

EB67.3 D40b

D40c En kunt u mij zeggen hoeveel kinderen van 10 tot en met 14 jaar bij u thuis wonen?

(ENQ.: LEES OP - NOTEER HET JUISTE AANTAL)

(537-538)

<input type="text"/>	<input type="text"/>
----------------------	----------------------

EB67.3 D40c

D41 Waar bent u zelf geboren?

(ENQ.: LEES OP - TOON SCHERM - ÉÉN ANTWOORD MOGELIJK)

	(539)
In <ONS LAND>	1
In een andere lidstaat van de Europese Unie	2
In Europa, maar niet in een lidstaat van de Europese Unie	3
In Azië, Afrika of Latijns Amerika	4
In Noord Amerika, Japan of Oceanië	5
Weigering (INDIEN SPONTAAN GENOEMD)	6

EB67.3 D41

D42 En welke van de volgende situaties komt het meest overeen met uw situatie?

(ENQ.: LEES OP - TOON SCHERM - SLECHTS ÉÉN ANTWOORD MOGELIJK)

	(540)
Uw moeder en vader zijn geboren in <ONS LAND>	1
Een van uw ouders is geboren in <ONS LAND> en de ander is geboren in een andere lidstaat van de Europese Unie	2
Uw moeder en vader zijn geboren in een andere lidstaat van de Europese Unie	3
Een van uw ouders is geboren in <ONS LAND> en de ander is geboren in een land buiten de Europese Unie	4
Uw moeder en vader zijn geboren buiten de Europese Unie	5
WEET NIET \ WEIGERING (INDIEN SPONTAAN GENOEMD)	6

EB67.3 D42

D43a Is er een vaste telefoon aanwezig in het huishouden?

D43b Heeft u zelf een mobiele telefoon?

	(541)	(542)
	D43a	D43b

	Vast	Mobiel
Ja	1	1
Nee	2	2

EB67.3 D43a D43b

GEEN VRAGEN D44 TOT D45

D46 Welke van de volgende zaken zijn er in uw huishouden?

(ENQ.: TOON SCHERM - LEES OP - MEER ANTWOORDEN MOGELIJK)

	(543-552)
Televisie	1,
DVD speler	2,
Muziek CD speler	3,
Computer	4,
Internetaansluiting thuis	5,
Een auto	6,
Een appartement of een huis dat afbetaald is	7,
Een appartement of een huis waarvoor nog afbetaald wordt	8,
Geen van deze (ENQ.: INDIEN SPONTAAN GENOEMD)	9,
WEET NIET (INDIEN SPONTAAN GENOEMD)	10,

EB67.3 D46

GEEN VRAGEN D47 TOT EN MET D48

(NIET HELPEN, CODEER, MEER ANTWOORDEN MOGELIJK)

D49a Kunt u, indien dit van toepassing is, aangeven naar welke TV kanalen u regelmatig, dat wil zeggen minstens 5 maal per week, kijkt?

(NIET HELPEN, CODEER, MEER ANTWOORDEN MOGELIJK)

30 2 (553,554-613)

EB65.2 D49a

(NIET HELPEN, CODEER, MEER ANTWOORDEN MOGELIJK)

D49b Kunt u, indien dit van toepassing is, aangeven naar welke radiostations u regelmatig, dat wil zeggen minstens 5 maal per week, luistert?

(NIET HELPEN, CODEER, MEER ANTWOORDEN MOGELIJK)

30 2 (614,615-674)

EB64.2 D49b

(NIET HELPEN, CODEER, MEER ANTWOORDEN MOGELIJK)

D49c Kunt u, indien dit van toepassing is, aangeven welke dagbladen u regelmatig, dat wil zeggen minstens 3 maal per week, leest?

Dagbladen

30

2

(675,676-735)

EB64.2 D49c

(NIET HELPEN- CODEER - MEER ANTWOORDEN MOGELIJK) (VOEG DE LIJST TOE VAN DE BELANGRIJKSTE WEBSITES DIE BESCHIKBAAR ZIJN IN UW LAND + ANDERE)

D49d Kunt u me de websites noemen die u regelmatig bezoekt, dat wil zeggen minimaal drie keer per week?

CODES WEBSITES (NATIONALE CODES)

30

2

(736,737-796)

NEW

INTERVIEW PROTOCOLE

P1

DATUM VAN INTERVIEWEN

(817-818)

DAG

(819-820)

MAAND

EB67.3 P1

P2

BEGINTIJD VAN HET INTERVIEW

TNS NIPO: WORDT AUTOMATISCH GEREgistREERD

(821-822)

UUR

(823-824)

MINUTEN

EB67.3 P2

P3	DUUR INTERVIEW IN MINUTEN
	(825-827)
<input type="text"/>	<input type="text"/>
	MINUTEN

EB67.3 P3

P4	Aantal personen dat aanwezig was bij het vraaggesprek, inclusief de interviewer
-----------	--

(828)

Twee (interviewer + ondervraagde)	1
Drie	2
Vier	3
Vijf of meer	4

EB67.3 P4

P5	De medewerking van de ondervraagde was ...
-----------	---

(829)

Uitstekend	1
Goed	2
Middelmatig	3
Slecht	4

EB67.3 P5

P6	Gemeente grootte
-----------	-------------------------

(LOKALE CODES)

(830-831)

<input type="text"/>	<input type="text"/>
----------------------	----------------------

EB67.3 P6

P7

Regio

(LOKALE CODES)

(832-833)

--	--

EB67.3 P7

P8

Postcode

(834-841)

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

EB67.3 P8

P9

Sample point nummer

(842-849)

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

EB67.3 P9

P10

Interviewnummer

(850-857)

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

EB67.3 P10

P11

Weeg factor

(858-865)

--	--	--	--	--	--	--	--

EB67.3 P11

\$\$STEL ALLEEN in LU, BE, ES, FI, EE, LV, MT EN TR

P13 Taal waarin het interview wordt afgenomen

(866)

Taal 1	1
Taal 2	2
Taal 3	3

EB67.3 P13